USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU (EU) 2022/1697

ze dne 4. května 2022

obsahující připomínky, které jsou nedílnou součástí rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2020, oddíl III – Komise a výkonné agentury

EVROPSKÝ PARLAMENT,

— s ohledem na své rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2020, oddíl III – Komise,

— s ohledem na svá rozhodnutí o udělení absolutoria za plnění rozpočtu výkonných agentur na rozpočtový rok 2020,

— s ohledem na článek 99 a přílohu V jednacího řádu,

— s ohledem na stanoviska Výboru pro zahraniční věci, Výboru pro rozvoj, Výboru pro zaměstnanost a sociální věci, Výboru pro životní prostředí, Výboru pro dopravu a cestovní ruch, Výboru pro regionální rozvoj, Výboru pro kulturu a vzdělávání, Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci a Výboru pro práva žen a rovnost pohlaví,

— s ohledem na dopis Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova,

— s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A9-0127/2022),

A. vzhledem k tomu, že rozpočet Unie je významným nástrojem k dosahování společných politických cílů a v průměru představuje 1,1 % HND EU nebo 2,4 % výdajů vládních institucí členských států a celkových veřejných výdajů v Unii;

B. vzhledem k tomu, že Parlament během udělování absolutoria Komisi ověřuje a hodnotí na základě provedených interních a externích auditů, zda byly prostředky vynaloženy správně a zda bylo dosaženo politických cílů, čímž potvrzuje řádnost a výkonnost, pokud jde o zhodnocení finančních výdajů Komise;

Politické priority

1. připomíná, že je pevně odhodlán dodržovat základní zásady zakotvené ve Smlouvě o Evropské unii (SEU) a Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU), včetně řádného finančního řízení v souladu s ustanovením článku 317 a včetně boje proti podvodům v souladu s ustanovením článku 325;

2. zdůrazňuje, že rozpočet Unie je důležitý pro plnění jejích politických priorit a hraje významnou úlohu při poskytování pomoci členským státům v nepředvídaných situacích, jako je pandemie COVID-19 a její důsledky; zdůrazňuje, že řádné a včasné plnění rozpočtu přispívá k účinnějšímu a účelnějšímu řešení potřeb a výzev v různých oblastech politiky; upozorňuje na to, že plnění rozpočtu pod časovým tlakem může vést k nárůstu chyb a nesrovnalostí;

3. zdůrazňuje, že pro postup udělování absolutoria jsou důležité zprávy o výkonnosti programů rozpočtu Unie; upozorňuje na to, že s dosaženými výsledky a jejich přispěním ke zlepšení každodenního života evropských občanů úzce souvisí přidaná hodnota investovaných zdrojů;

4. opětovně vyjadřuje své hluboké znepokojení nad stavem právního státu v některých členských státech, který sám o sobě vyvolává velké obavy a způsobuje vážné ztráty v rozpočtu Unie, a důrazně žádá Komisi, aby využila všech dostupných nástrojů k zastavení porušování zásad právního státu a aby rizika takových ztrát omezila; k tomu je třeba okamžitě a beze zbytku uplatnit nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ([1]) o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie („nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu“), tj. poslat dotčeným členským státům písemné oznámení podle čl. 6 odst. 1;

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie (Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1).

5. zdůrazňuje, že Parlament již ve svém usnesení o zprávě Komise o stavu právního státu za rok 2020 vyzval Komisi, aby přijala okamžitá opatření podle nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu a aby bez dalšího odkladu začala plně využívat stávající vyšetřovací nástroje s cílem řešit nedostatky v oblasti právního státu v členských státech, které ovlivňují nebo vážně ohrožují řádné finanční řízení rozpočtu Unie; bere na vědomí nedávné rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“), které potvrzuje, že nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu je v souladu se Smlouvami EU, a zejména poukazuje na to, že dodržování společných hodnot, na nichž je Evropská unie založena, nelze omezit na povinnost během přistoupení k Unii, kterou lze po přistoupení k EU ignorovat; s hlubokým znepokojením konstatuje, že navzdory nedávnému rozsudku Soudního dvora a mnoha výzvám Parlamentu dosud Komise nařízení neuplatnila; konstatuje, že Komise oznámila naposledy v dubnu 2022, že poprvé aktivuje mechanismus podmíněnosti, a připomíná, že je důležité chránit práva příjemců a konečných příjemců finančních prostředků EU; je toho názoru, že tím, že Komise toto nařízení neuplatňuje, zpožďuje plnění své povinnosti strážkyně Smluv;

6. domnívá se, že výroční zpráva Komise o právním státu je užitečným nástrojem pro sledování a hodnocení stavu právního státu ve všech členských státech a z podobných hledisek; vyjadřuje však znepokojení nad tím, že tato zpráva nezlepší situaci v členských státech bez jasných a konkrétních doporučení pro vlády členských států EU; zdůrazňuje rovněž, že tyto výroční zprávy musí jasně rozlišovat mezi ojedinělými nedostatky a systémovými nedostatky v oblasti právního státu; vyzývá Komisi, aby provedla doporučení obsažená v usnesení Parlamentu ze dne 24. června 2021 o zprávě Komise o právním státu za rok 2020;

7. trvá na tom, že Komise musí zajistit, aby všechny organizace poskytující vnější pomoc (unijní i mezinárodní) dodržovaly v zemích, které pomoc dostávají, zásady právní státu a lidská práva; zdůrazňuje zejména, že je třeba zaručit, aby žádné finanční prostředky poskytované Unií, třetími stranami nebo fyzickými osobami nesměřovaly k subjektům spojeným s jakoukoli formou terorismu nebo náboženské a politické radikalizace;

8. zdůrazňuje, že poté, co vstoupil v platnost nástroj Next Generation EU, díky němuž se celkový objem prostředků vyplácených z rozpočtu Unie v nadcházejících letech výrazně zvýší, vzrostl ještě více význam některých dalších iniciativ zaměřených na zajištění ochrany rozpočtu Unie; zdůrazňuje, že v této souvislosti by Komise měla rovněž zajistit, aby úřad OLAF, Účetní dvůr a Úřad evropského veřejného žalobce měly k dispozici nezbytné prostředky a personál pro vyšetřování možných případů podvodů týkajících se rozpočtu Unie; konstatuje, že úřad OLAF převedl v roce 2020 do Úřadu evropského veřejného žalobce 9 zaměstnanců a v roce 2021 dalších 9 zaměstnanců; je znepokojen tím, že toto výrazné snížení počtu zaměstnanců by mohlo vést k ohrožení schopnosti úřadu OLAF účinně plnit svůj mandát v důsledku nedostatku zaměstnanců a nadměrné zátěži; požaduje proto navýšení plánu pracovních míst úřadu OLAF (zejména forenzních a IT odborníků) s cílem kompenzovat přesuny zaměstnanců do Úřadu evropského veřejného žalobce;

9. upozorňuje, že podle článku 22 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost ([2]) jsou členské státy odpovědné za zajištění ochrany finančních zájmů Unie; podotýká, že Komise hraje důležitou úlohu ve snaze o to, aby vnitrostátní systémy auditu poskytovaly důvěryhodné, spolehlivé a relevantní informace; zdůrazňuje, že je třeba posílit správní kapacity členských států a Komise, aby bylo zajištěno řádné finanční řízení, což zahrnuje účinnou prevenci, odhalování a nápravu podvodů, korupce a střetů zájmů, jakož i zamezení dvojímu financování; podotýká, že Komise je odpovědná za poskytování technické pomoci a poradenských služeb s cílem zlepšit příslušné správní kapacity v členských státech; vyzývá Komisi, aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria poskytla přehled konkrétních opatření, která byla přijata s cílem zajistit odpovídající personální obsazení Komise a příslušných orgánů (konkrétně Účetního dvora, úřadu OLAF, Úřadu evropského veřejného žalobce, Europolu a Eurojustu), aby mohly plnit své povinnosti; vyzývá Komisi, aby ve své výroční zprávě o řízení a výkonnosti předložila prohlášení o věrohodnosti týkající se údajů o výkonnosti pro provádění nástroje;

10. naléhavě vyzývá Komisi, aby urychleně využila prostředky, které má k dispozici, např. pozastavení plateb, pokud bylo potvrzeno, že v systémech řízení a kontroly existují závažné nedostatky;

([2]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

11. zdůrazňuje, že Komise ani po opakovaných žádostech Parlamentu, nemůže předložit seznam subjektů, které dostávají největší podíl finančních prostředků Unie v rámci sdíleného řízení, což představuje významnou překážku jak pro posouzení rizik spojených s výdaji EU, tak pro celkovou transparentnost jejích výdajů; považuje odpovědi a vysvětlení, které Komise Parlamentu v této věci nabídla, za nedostatečné a úsilí Komise o vytvoření takové databáze za neefektivní a neúspěšné;

12. považuje dlouhodobý spor ohledně střetu zájmů mezi Komisí a bývalým českým premiérem Babišem za neefektivní a nepřiměřeně dlouhý; opakuje, že v souvislosti se střetem zájmů předsedy vlády Babiše nebyly učiněny rozhodné kroky a že skutečnost, že jeho střet zájmů nakonec ukončily volby, nevrhá na Komisi pozitivní světlo; poukazuje na skutečnost, že premiér Babiš v mezidobí jednal jménem České republiky o VFR a o Nástroji na podporu oživení;

13. poukazuje na vážné riziko, že objem zbývajících závazků stále stoupal a na konci roku 2020 dosáhl rekordní výše 303,2 miliardy EUR; uznává, že určitá míra zbývajících závazků je přirozeným důsledkem rozpočtového systému Unie, který rozlišuje prostředky na závazky a prostředky na platby, ale zdůrazňuje, že objem zbývajících závazků, který se rovná objemu prostředků na platby na období celých dvou let, představuje riziko pro hladké fungování rozpočtu v budoucnu, který se takto dostane pod velký tlak, což může vést k závažnému riziku pro likviditu unijního rozpočtu; vyzývá Komisi, aby bedlivě sledovala pokrok při provádění v členských státech, zejména v případech nedostatečného plnění a nízké míry čerpání, a aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria předložila analýzu situace v jednotlivých zemích, v níž budou uvedeny opakující se problémy a opatření přijatá s cílem optimalizovat situaci; považuje pravidelné každoroční zvyšování zbývajících závazků s ohledem na nadcházející nástroj Next Generation EU a mnohem vyšší výdaje EU za záležitost, kterou Komise musí řešit prioritně na základě přípravy podrobného plánu opatření na snížení objemu zbývajících závazků; vyzývá Komisi, aby tento plán předložila orgánu příslušnému k udělení absolutoria;

14. vyjadřuje politování nad tím, že navzdory zkušenostem z předchozího VFR a navzdory technické pomoci Komise byla kumulativní míra čerpání z evropských strukturálních a investičních fondů (fondů ESI) i na konci roku 2020 přibližně o 7 % nižší než v předchozím VFR 2007–2013; vybízí Komisi, aby pokračovala ve spolupráci s členskými státy, a to i formou technické pomoci, s cílem zvýšit schopnost členských států využívat přidělené finanční prostředky, a aby se intenzivněji zasazovala o zvýšení míry čerpání prostředků fondů ESI, aniž by tím byla ohrožena kvalita projektů a snaha vynaložená na prevenci zneužívání unijních fondů a podvodů; vyzývá Komisi, aby v případě potřeby pomáhala zemím nalézt způsobilé projekty, zejména projekty s jasnou evropskou přidanou hodnotou; žádá Komisi, aby obnovila činnost pracovní skupiny pro lepší provádění (TFBI) s cílem zvýšit míru čerpání prostředků a vypracovat osvědčené postupy mezi členskými státy;

15. znovu důrazně žádá Komisi a výkonné agentury, aby zajistily ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit; poznamenává, že součástí toho by mělo být i zřízení povinné jednotné interoperabilní databáze příjemců finančních prostředků ze všech programů Unie; bere na vědomí, že Komise navrhla, aby u fondů v rámci sdíleného řízení a u Nástroje pro oživení a odolnost byla stanovena povinnost používat jednotný nástroj pro vytěžování údajů a hodnocení rizik; konstatuje, že toto ustanovení se nedostalo do přijatého znění; zdůrazňuje, že tento systém by měl být založen na používání jedinečných identifikátorů pro všechny příjemce, měl by evidovat informace o konečných příjemcích a měl by rovněž automaticky zajistit používání systémů, jako je mimo jiné nástroj pro vytěžování dat (ARACHNE), přičemž cílem by mělo být zajištění co nejlepší ochrany finančních prostředků Unie; zdůrazňuje, že tento integrovaný a interoperabilní systém musí umožnit agregovat všechny částky obdržené jedním příjemcem nebo skutečným vlastníkem do jedné celkové částky; konstatuje, že tato digitalizace měla proběhnout již dříve a že vzhledem k přeshraničnímu rozměru zneužívání finančních prostředků, podvodů, neoprávněného čerpání prostředků, střetů zájmů, dvojího financování a dalších systémových problémů je zcela nezbytná; zdůrazňuje, že uvedený jednotný nástroj pro vytěžování údajů by měl umožňovat snadné vyhledávání a měl by být k dispozici úřadu OLAF, Úřadu evropského veřejného žalobce i Komisi s cílem posílit ochranu rozpočtu Unie a nástroje Next Generation EU před nesrovnalostmi, podvody a střety zájmů;

16. zdůrazňuje, že je třeba rozšířit oblasti, v nichž se systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů (EDES) používá nad rámec přímého řízení, a žádá Komisi, aby tento systém používala u všech fondů Unie, včetně fondů ve sdíleném řízení; poznamenává, že systém EDES musí být systematicky využíván k zajištění toho, aby finanční prostředky Unie nemohli využívat společnosti a skuteční majitelé, kteří byli odsouzeni za podvod, korupci nebo jinou závažnou hospodářskou trestnou činnost; zdůrazňuje, že je třeba harmonizovat ukazatele v systému ARACHNE s důvody pro vyloučení v rámci systému EDES, aby se zajistilo, že vyloučené hospodářské

subjekty budou viditelné i v systému ARACHNE; vyzývá k maximální interoperabilitě mezi nástrojem ARACHNE, EDES a dalším softwarem, aby se snížila potřeba vícenásobného vkládání informačních položek do různých systémů IT a aby administrativní zátěž zůstala na co nejnižší úrovni;

17. žádá Komisi, aby reagovala na zprávu Parlamentu z vlastního podnětu týkající se revize finančního nařízení ([3]) a na legislativní zprávu Parlamentu z vlastního podnětu (INL) o digitalizaci evropského podávání zpráv, monitorování a auditu ([4]), které obsahují konkrétní návrhy na revizi finančního nařízení;

18. vítá zveřejnění pokynů k předcházení střetům zájmů podle finančního nařízení v dubnu 2021 (po jejich zaslání členským státům v srpnu 2020), které podporují jednotný výklad pravidel napříč všemi způsoby řízení; znovu vyzývá Komisi, aby zajistila řádné hodnocení preventivních opatření přijatých členskými státy s cílem zabránit střetu zájmů; zdůrazňuje, že všechny formy střetu zájmů je třeba řešit účinně a účelně, a to i v rámci orgánů Unie;

19. připomíná, že zprávy Komise o výsledcích auditů, a to i v případech střetu zájmů, by měly být zveřejňovány v přiměřeném časovém rámci, což pomůže zajistit, aby kontrolovaný subjekt provedl doporučená nápravná a následná opatření; připomíná postoj Výboru pro rozpočtovou kontrolu, že i před dokončením auditu musí Komise na požádání sdílet informace s Parlamentem, aby mohl Parlament vykonávat svou funkci politické kontroly;

20. konstatuje, že pandemie COVID-19 byla důvodem významných změn v rozpočtu na rok 2020 v podobě převodů a opravných rozpočtů, které měly Unii umožnit uvolnit velké množství prostředků a pomoci tak zmírnit výzvy vyplývající z pandemie COVID-19, v neposlední řadě prostřednictvím rychlého vývoje očkovacích látek; dále konstatuje, že kvůli pandemii COVID-19 musely být audity prováděny převážně na dálku; vítá nárůst digitalizace auditních postupů, zvýšení efektivity a úspory nákladů na audity na dálku, zdůrazňuje však, že audity na dálku nemohou plně nahradit kontroly na místě; konstatuje rovněž, že Komise se na základě svého zvláštního posouzení rizik souvisejících s onemocněním COVID-19 provedeného v roce 2020 domnívá, že úroveň jistoty byla zajištěna a že její odhadované riziko při platbě a riziko při uzávěrce odpovídají míře chyb při finančních transakcích;

21. konstatuje, že výroční zprávy Účetního dvora za rok 2019 i 2020 potvrzují „rozsáhlé chyby ve výdajích“ a vydávají záporné stanovisko k legalitě a správnosti výdajů; připomíná opakované zjištění Účetního dvora, že kontrolní mechanismy Komise a členských států jednoduše nejsou dostatečně spolehlivé;

22. bere na vědomí postupný přechod pravidel pro zrušení závazků pro programové období 2021–2027 z N+3 (2021–2026) na N+2 (2027) pro fondy v rámci sdíleného řízení podle nařízení o společných ustanoveních ([5]), jak doporučuje Parlament; žádá Komisi, aby spolupracovala a pomáhala členským státům při včasném provádění jejich programů; zdůrazňuje, že stávající pravidlo N+3 by nemělo být využíváno ke zpomalení nebo zpoždění provádění, ale k zajištění dostatečného času na realizaci projektů;

23. vyzývá Komisi a rozpočtový orgán, aby s ohledem na rozsáhlé navýšení objemu finančních prostředků, které mají být v nadcházejících letech vyplaceny v rámci kombinovaného VFR a nástroje NextGenerationEU, zajistila dostatečné finanční prostředky na audity a kontroly finančních prostředků Unie; bere na vědomí, že Komise posoudí kontrolní systémy členských států a poskytne pokyny pro zavedení řádných monitorovacích a kontrolních systémů; vyzývá Komisi, aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria poskytla podrobné posouzení auditních a kontrolních systémů pro každý členský stát;

([3]) Usnesení Evropského parlamentu ze dne 24. listopadu 2021 o přezkumu finančního nařízení s ohledem na vstup víceletého finančního rámce na období 2021–2027 v platnost, P9_TA(2021)0469.

([4]) Usnesení Evropského parlamentu ze dne 23. listopadu 2021 obsahující doporučení Komisi k digitalizaci evropského podávání zpráv, monitorování a auditu v jeho návrhu nadcházejícího přezkumu finančního nařízení, P9_TA(2021)0464.

([5]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (Úř. věst. L 231, 30.6.2021, s. 159).

24. znovu opakuje své znepokojení nad tím, že Komise provádí audity dosažení milníků a cílů pouze před vyplacením prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost, přičemž ponechává na členských státech, aby zajistily dodržování pravidel pro zadávání veřejných zakázek nebo státní podporu; bere na vědomí, že Komise bude provádět systémové audity s cílem zajistit, aby členské státy zavedly přísné kontroly ochrany finančních zájmů Unie před střety zájmů nebo závažnými nesrovnalostmi; je však toho názoru, že Komise jakožto strážkyně Smluv by se při zajišťování rovných podmínek pro investice v rámci Nástroje pro oživení a odolnost neměla spoléhat pouze na audity členských států týkající se dodržování platných pravidel; vyzývá proto Komisi, aby rozšířila svou auditní činnost nad rámec auditů systémů tak, aby zahrnovala kontroly zadávání veřejných zakázek a pravidel státní podpory v souladu se svým přístupem založeným na posouzení rizik; připomíná v tomto ohledu závažné nedostatky ve vnitrostátních právních předpisech některých členských států, pokud jde o účinné kontroly a předcházení střetům zájmů;

25. opakuje, že je třeba lépe vyvážit další zjednodušování pravidel a postupů lepšími kontrolami v oblastech, v nichž nejčastěji dochází k opakovaným nesrovnalostem ve výdajích, vypracovat koncepci školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšit pomoc a pokyny pro malé a střední podniky, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany; bere na vědomí pokrok, jehož bylo dosaženo prostřednictvím revize finančního nařízení v roce 2018, a zlepšení, která byla zavedena u výdajových programů na období 2021–2027;

26. v souvislosti s novými modely uplatňování Nástroje pro oživení a odolnost a reformované společné zemědělské politiky zdůrazňuje zvýšený význam ukazatelů výkonnosti, včetně výběru ukazatelů, vymezení cílů a milníků a monitorování a podávání zpráv; vítá v tomto ohledu práci Komise na zlepšení monitorování a podávání zpráv o plnění rozpočtu Unie pomocí efektivnějších a kvalitativnějších ukazatelů, jak se odráží v přijatých základních aktech výdajových programů na období 2021–2027; konstatuje, že milníky a cíle i ukazatele výstupů jsou svou povahou odlišné; konstatuje, že Nástroj pro oživení a odolnost dále rozlišuje mezi investicemi a reformami; zdůrazňuje, že audit výkonnosti je pro příslušné auditní orgány novým nástrojem; vyzývá Komisi, aby poskytla přehled celého cyklu auditu v členských státech a v Komisi a také přehled spolupráce s příslušnými auditními orgány, včetně Účetního dvora, OLAF a EPPO;

27. vybízí Komisi, Účetní dvůr a Radu, aby se zasadily o urychlení postupu udělování absolutoria na rok N+1, a připomíná jim, že by to nemělo ohrozit kvalitu tohoto procesu;

28. vyzývá Komisi, aby ve všech oblastech výdajů Unie nadále stručně a konkrétně podporovala větší genderovou vyváženost a přístup zohledňování rovnosti žen a mužů při přípravě rozpočtu; vítá pokrok Komise v oblasti metodiky uplatňování hlediska rovnosti žen a mužů a vypracování pilotní metodiky pro sledování genderových výdajů v rámci VFR na období 2021–2027; žádá Komisi, aby informovala Parlament o svém testu proveditelnosti programů financování Unie v souvislosti s návrhem rozpočtu na rok 2023;

29. znovu opakuje, že je třeba zvýšit úsilí v boji proti podvodům jak na úrovni Unie, tak na úrovni členských států, a to v úzké spolupráci s EPPO a OLAF; oceňuje pozoruhodné úsilí, které bylo vyvinuto, a zdůrazňuje úlohu EPPO při vyšetřování a stíhání podvodů a jiných trestných činů poškozujících finanční zájmy Unie; připomíná, že je důležité poskytnout EPPO a OLAF dostatečné finanční a lidské zdroje;

30. vítá vytvoření nových vlastních příjmů s cílem splácet od roku 2028 úvěry poskytnuté v rámci nástroje NextGenerationEU (do roku 2050 přibližně 15 miliard EUR ročně) a zajistit tak lepší ochranu rozpočtu Unie; konstatuje, že dluhovou zátěž Unie tak díky tomu neponesou budoucí generace a nebude nutné omezovat základní programy Unie, jako je Horizont Evropa, ESF+ či Erasmus+;

31. je znepokojen zejména opakovanými zjištěními Účetního dvora, že činnost některých vnitrostátních auditních orgánů nebo certifikačních subjektů je považována za příliš náchylnou k chybám, a tudíž nespolehlivou, což snižuje spolehlivost údajů pro výroční zprávu Komise o řízení a výkonnosti; vyjadřuje politování nad tím, že Komise nereagovala na tuto konkrétní připomínku, která byla obsažena v usnesení o udělení absolutoria Komisi za rok 2019; očekává, že Komise poskytne k této záležitosti své vysvětlení;

Prohlášení Účetního dvora o věrohodnosti a rozpočtovém a finančním řízení

32. vítá zjištění Účetního dvora, že účetní závěrka Unie za rok 2020 je spolehlivá a v souladu s finančním nařízením a že příjmová strana rozpočtu neobsahuje významné chyby;

33. vyjadřuje politování nad tím, že Účetní dvůr vydal pro rok 2020 opět záporné stanovisko k legalitě a správnosti výdajové strany rozpočtu, a zároveň zdůrazňuje, že míra chyb ve výši 2,7 % v roce 2020, což je stejně jako v roce 2019, představuje minimální míru chyb vzhledem k tomu, že Účetní dvůr nemohl provést žádné kontroly na místě kvůli omezením uloženým v důsledku pandemie COVID-19; zdůrazňuje však, že míra chyb neznamená automaticky podvod, a poznamenává, že v roce 2020 nahlásil Účetní dvůr úřadu Unie pro boj proti podvodům (OLAF) šest možných případů podvodu oproti devíti případům v roce 2019; znovu opakuje, že je třeba zvýšit úsilí v boji proti podvodům jak na úrovni Unie, tak na úrovni členských států, a to v úzké spolupráci s EPPO a OLAF;

34. konstatuje, že Účetní dvůr kontroloval operace ve výši 147,8 miliardy EUR ve srovnání se skutečnými výdaji ve výši 173,3 miliardy EUR a že vysoce rizikové výdaje, což jsou především úhradové platby, představovaly 87,2 miliardy EUR v kontrolovaném souboru, zatímco výdaje s nízkým rizikem, což jsou především nárokové výdaje, činily 60,6 miliardy EUR;

35. se znepokojením konstatuje, že na základě 728 kontrolovaných operací, které Účetní dvůr zkontroloval, je odhadovaná míra chyb u vysoce rizikových výdajů i nadále výrazně nad prahem významnosti ve výši 4,0 %, zatímco u výdajů s nízkým rizikem je odhadovaná míra chyb pod prahem významnosti;

36. opakuje požadavky, které Parlament adresoval Účetnímu dvoru v usneseních o udělení absolutoria v posledních letech, konkrétně aby stanovil míru chyb i pro platby s nízkým rizikem a pro každý výdaj ve VFR, aby rozšířil kapitolu „Správa“ s cílem získat podrobnější analýzu všech orgánů a institucí a aby upřesnil dopad nápravných opatření na celkovou míru chyb;

37. s rostoucím znepokojením konstatuje, že rozvaha Unie ukazuje, že celkové závazky na konci roku 2020 činily 313,5 miliardy EUR, což je ve srovnání s předchozím rokem (251,5 miliardy EUR) nárůst o 62,0 miliardy EUR neboli o 24,7 %;

38. konstatuje, že Spojené království vystoupilo z Unie dne 1. února 2020 a že účetní závěrka Unie ke dni 31. prosince 2020 vykazovala čistou pohledávku vůči Spojenému království ve výši 47,5 miliardy EUR na základě závazků stanovených v dohodě o vystoupení;

39. konstatuje, že rok 2020 byl posledním rokem víceletého finančního rámce na období 2014–2020; zdůrazňuje, že rozpočet na rok 2020 a opravné rozpočty činily celkem 173,9 miliardy EUR v prostředcích na závazky, z nichž bylo 172,9 miliardy EUR na závazky skutečně přiděleno, zatímco rozpočet a opravné rozpočty činily 164,1 miliardy EUR v prostředcích na platby, z nichž bylo 161,8 miliardy EUR skutečně vyplaceno; dále konstatuje, že byly provedeny platby ve výši 9,9 miliardy EUR v účelově vázaných příjmech a 1,6 miliardy EUR v přenesených prostředcích, takže celkové platby dosáhly výše 172,4 miliardy EUR;

40. se znepokojením konstatuje, že v kumulativní míře čerpání prostředků z ESI fondů, která je stále pouze 55 % (o 7 % nižší než na konci posledního roku předchozího VFR), bylo dosaženo jen malého pokroku, ačkoli roční míra čerpání v roce 2020 byla stejná jako v posledním roce předchozího VFR na období 2007–2013 (15 %); konstatuje, že na konci roku 2020 nebylo vyplaceno 45 % celkových prostředků na závazky z ESI fondů na období 2014–2020, tj. 209 miliard EUR, což představuje hlavní část celkových zbývajících závazků ve výši 303 miliard EUR;

41. bere na vědomí podrobné odpovědi na konkrétní žádosti Parlamentu, které doplňují zprávu Komise o opatřeních následujících po udělení absolutoria za rozpočtový rok 2019 (COM(2021) 405);

Zvláštní okolnosti způsobené pandemií COVID-19

42. konstatuje, že pandemie COVID-19 vedla k uvolnění platných pravidel s cílem zajistit dodatečnou likviditu a také výjimečnou a nezbytnou flexibilitu pro výdaje související s onemocněním COVID-19, a to i na úrovni administrativních pravidel a kontrol v zájmu rychlé reakce; je znepokojen tím, že to zvyšuje riziko netransparentních postupů, zneužití a podvodů ze strany zločineckých struktur, které se snaží zneužít krizovou situaci; bere na vědomí informace OLAF o trestné činnosti týkající se osobních zdravotních a ochranných pomůcek a nabídek falešných očkovacích látek; zdůrazňuje v tomto ohledu potřebu kontrol a auditů *ex post*;

43. konstatuje, že podle nezveřejněných informací, které byly Účetnímu dvoru poskytnuty, uvolnila Komise na účely související s pandemií COVID-19 v průběhu roku 2020 12,9 miliardy EUR v prostředcích na závazky v rámci přímého a nepřímého řízení a 34,2 miliardy EUR v prostředcích na závazky v rámci sdíleného řízení; vyjadřuje politování nad tím, že Komise dosud nezveřejnila zprávu o výdajích souvisejících s onemocněním COVID-19;

44. vyjadřuje politování nad tím, že pandemie COVID-19 značně ztížila provádění kontrol a auditů na místě; konstatuje však, že Komise se na základě svého zvláštního posouzení rizik souvisejících s onemocněním COVID-19 provedeného v roce 2020 domnívá, že úroveň jistoty byla zajištěna a že její odhadované riziko při platbě a riziko při uzávěrce odpovídají míře chyb při finančních transakcích; zdůrazňuje, že v nadcházejícím období je zapotřebí více osobních kontrolních návštěv, aby bylo zajištěno řádné řízení auditu;

Zvláštní okolnosti související s nástrojem NextGenerationEU

45. konstatuje, že nástroj NextGenerationEU spolu s VFR na období 2021–2027 výrazně navýší celkové finanční krytí na více než 1 800 miliard EUR;

46. konstatuje rovněž, že velká část právních předpisů týkajících se příslušných výdajových programů pro nové období VFR byla přijata ve srovnání s předchozími VFR později, což nevyhnutelně způsobí zpoždění v přípravě programů i v jejich provádění;

47. zdůrazňuje, že kombinovaný účinek nového nástroje NextGenerationEU a opožděného přijímání právních předpisů může vytvářet nemalý tlak na správní kapacity členských států a Komise, což může zase vést k většímu počtu chyb, menší kontrole a potenciálním ztrátám pro rozpočet Unie;

48. poukazuje na to, že využití nástrojů pro vytěžování údajů a hodnocení rizik, jako je nástroj ARACHNE, může pomoci předcházet střetům zájmů, podvodům, korupci a dvojímu financování a chránit se před nimi; konstatuje, že členské státy musí shromažďovat informace o příjemcích programu a také údaje o skutečném majiteli; konstatuje, že směrnice o boji proti praní peněz vyžaduje centrální platformu Unie, která již byla zřízena, ale dosud se k ní nepřipojily všechny členské státy; konstatuje, že v členských státech existují centrální registry údajů o příjemcích, ale ne všechny obsahují údaje o skutečných majitelích;

49. konstatuje, že nástroje monitorování mají zásadní význam pro audit provádění milníků a cílů; podotýká, že členské státy jsou povinny používat systém FENIX, který vyvinula a zpřístupnila Komise; vítá srovnávací přehled oživení a odolnosti, který vytvořila Komise s cílem poskytovat vizuální a uživatelsky vstřícný přehled o pokroku dosahovaném při provádění Nástroje na podporu oživení a odolnosti a jenž podporuje transparentnost, veřejnou kontrolu a odpovědnost Nástroje;

50. upozorňuje, že podle bodu odůvodnění 60 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost by Komise měla předávat Parlamentu a Radě příslušné dokumenty a informace současně a za stejných podmínek, a to po odstranění citlivých nebo důvěrných informací nebo v případě potřeby po přijetí vhodných opatření na zachování důvěrnosti;

51. bere na vědomí, že Evropský parlament zřídil pracovní skupinu pro Nástroj pro oživení a odolnost, která naváže dialog mezi členy příslušných výborů a Komisí; upozorňuje, že zapojení Parlamentu a Rady má zásadní význam pro zajištění demokratického dohledu a kontroly; zdůrazňuje, že včasné a úplné předání dokumentů Parlamentu a Radě bude důležitým a rozhodujícím prvkem postupu udělování absolutoria;

52. upozorňuje, že podle bodu odůvodnění 31 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost by Komise měla do 31. července 2022 předložit Parlamentu a Radě výroční zprávu o provádění tohoto nástroje;

53. konstatuje, že podle odhadu Účetního dvora se celková expozice rozpočtu Unie v souvislosti s nástrojem NextGenerationEU v nadcházejících letech výrazně zvýší a na konci roku 2023 by mohla dosáhnout 940 miliard EUR, což představuje obrovský nárůst oproti 132 miliardám EUR na konci roku 2020;

54. žádá Komisi, aby určila další možnosti dodatečného posílení absorpčních kapacit členských států prostřednictvím investic do administrativních kapacit, odborné přípravy a digitalizace správy fondů;

Doporučení

55. vyzývá Komisi, aby:

a) provedla analýzu obdržených finančních prostředků a stavu jejich čerpání podle jednotlivých členských států, a to nejpozději v květnu za předchozí rozpočtový rok v rámci výroční zprávy podle článku 31 nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost; očekává, že Komise zveřejní výroční zprávu poprvé počátkem druhé poloviny roku 2022 a o zjištěních neprodleně informuje orgán příslušný k udělení absolutoria;

b) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit a urychleně zavedla povinný integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází v kontextu nadcházejících revizí finančního nařízení; vypracovala srovnávací přehled oživení a odolnosti s cílem zajistit, aby byl popis milníků, cílů a výsledků auditu transparentní; zajistila, aby všechny členské státy používaly systémy a centrální registry k podávání zpráv o skutečných majitelích a konečných příjemcích;

c) prováděla řadu následných kontrol na místě a kontrol vnitrostátních veřejných zakázek s využitím finančních prostředků Unie a vzala na vědomí již provedené audity nebo zprávy sdělovacích prostředků, které poukazují na značné riziko pro zákonnost těchto postupů;

d) předávala příslušné dokumenty, například shrnutí auditů a informace, včas orgánu příslušnému k udělení absolutoria, a to po odstranění citlivých nebo důvěrných informací nebo v případě potřeby po přijetí vhodných opatření na zachování důvěrnosti;

e) zjednodušila pravidla a postupy, vypracovala koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšila pomoc a pokyny pro malé a střední podniky, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny příslušné zúčastněné strany; poskytovala orgánu příslušnému k udělení absolutoria přehled provedených školení;

f) přijala opatření vycházející z doporučení Účetního dvora, včetně komplexního a standardizovaného podávání zpráv o výdajích souvisejících s pandemií COVID-19;

g) sdílela výsledky týkající se obsahu rozpočtové kontroly s ohledem na zprávu o přezkumu s orgánem příslušným k udělení absolutoria na schůzi s příslušným výborem;

h) zintenzivnila svou práci s cílem zajistit, aby finanční prostředky v rámci Nástroje pro oživení a odolnost byly využívány na projekty, které povedou ke strukturálním reformám a investicím, jež dosahují přidanou hodnotu Unie, a nedocházelo k dvojímu financování projektů; naléhavě vyzývá Komisi, aby se nespoléhala pouze na audity dodržování předpisů prováděné členskými státy, pokud jde o platná pravidla, jako jsou pravidla pro zadávání veřejných zakázek a pravidla státní podpory, ale aby svou auditní činnost rozšířila nad rámec systémových auditů v rámci přístupu založeného na posuzování rizik;

i) zajistila, aby její zprávy o celkové finanční expozici rozpočtu Unie byly jasné a včasné, aby auditní orgány a široká veřejnost měly jasnou představu o vývoji expozice v nadcházejících letech;

j) vypracovala metodiku a prováděla častější kontroly *ex post* a mise na místě ohledně využívání finančních prostředků nástroje NextGenerationEU a jejich dopadů na oživení členských států;

k) zvýšila svou správní kapacitu a kapacitu členských států a navrhla odpovídající rozpočtové položky pro Účetní dvůr, EPPO a OLAF s ohledem na provádění nových úkolů souvisejících s nástrojem NextGenerationEU s cílem chránit finance Unie;

l) nejpozději do konce roku 2022 dokončila stručnou a konkrétní metodiku pro začleňování hlediska rovnosti žen a mužů pro použití v celém rozpočtu prostřednictvím cílených a účinných pobídek a řídila se doporučeními Účetního dvora uvedenými v jeho zvláštní zprávě o začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU;

Výroční zpráva o řízení a výkonnosti a výkonnost rozpočtu Unie

56. konstatuje, že Účetní dvůr zakládá svou výroční zprávu o řízení a výkonnosti na informacích získaných z několika zpráv Komise; konstatuje, že Účetní dvůr tyto informace doplňuje o nedávná zjištění vyplývající z vlastního auditu a přezkumu; konstatuje, že Účetní dvůr přezkoumává informace Komise o výkonnosti z hlediska věrohodnosti a souladu s jejími zjištěními, ale nikoli z hlediska jejich spolehlivosti;

57. bere na vědomí, že v roce 2020 vyjádřilo 11 generálních ředitelů z 51 generálních ředitelů (nebo jejich zástupců) celkem 19 výhrad a že celkový finanční dopad výhrad činil 1 219 milionů EUR;

58. zdůrazňuje, že audit výkonnosti rozpočtu Unie je stejně důležitý jako audit souladu s předpisy, aby bylo možné získat komplexní přehled nejen o legalitě výdajů a o jejich efektivnosti, účinnosti a hospodárnosti ale také o dosažených výsledcích a splněných prioritách a cílech; poukazuje na četná doporučení Účetního dvora a orgánu příslušného k udělení absolutoria, podle nichž by Komise měla věnovat mnohem větší pozornost posuzování výsledků a dopadů svých politik a programů („účinnost“) a nespokojit se s pouhým uváděním objemu vynaložených finančních prostředků nebo počtu osob zapojených do jednotlivých programů („efektivnost“);

59. konstatuje, že přístup ke zlepšování právní úpravy pomáhá Komisi zjišťovat poznatky získané při provádění politik a programů v minulosti; zdůrazňuje, že Komise by měla přezkoumat všechny výdajové programy, poukazuje na to, že analýza nákladové efektivnosti a analýza nákladů a přínosů jsou důležitými nástroji rozpočtové kontroly pro přezkum výdajů; vyzývá Komisi, aby zahrnula více kvalitativních informací, které ukazují přidanou hodnotu Unie u výdajových programů; vítá skutečnost, že Výbor pro kontrolu regulace přispívá ke zlepšení kvality hodnocení a posouzení dopadů; vyzývá Komisi, aby provedla doporučení Výboru pro kontrolu regulace a aby dostatečně odůvodnila případy, kdy připomínky nebyly zohledněny;

60. konstatuje, že nařízení o společných ustanoveních pro sedm fondů ve společném řízení na období 2021-2027 nebylo předmětem posouzení dopadů, protože uvedené nařízení stanoví společná pravidla a mechanismy provádění pro jiné politiky; vítá skutečnost, že k předpisům týkajícím se fondů byla připojena jejich vlastní posouzení dopadu; konstatuje, že před provedením posouzení dopadů reformy SZP nebyla k dispozici důležitá hodnocení;

61. zdůrazňuje, že je důležité, aby Komise vyvozovala důsledky z výkonnosti programů i po skončení období VFR, protože některé výsledky a dopady mohou být zřejmé až několik let po skončení období VFR, zejména u programů s vysokým objemem zbývajících závazků, a aby tyto připomínky a závěry uváděla ve svých zprávách, které předává orgánu příslušnému k udělování absolutoria;

62. bere na vědomí, že Účetní dvůr v letošní výroční zprávě přezkoumal zprávy Komise o finančních opravách a zpětném získávání prostředků, a je znepokojen tím, že je považuje za složité a ne vždy jasné; vyzývá Komisi, aby zajistila, že její zprávy poskytnou jasnou představu o výši neoprávněných výdajů opravených a vrácených do rozpočtu Unie;

63. vyzývá Komisi, aby se ve svém postupu více řídila doporučeními Účetního dvora a aby spolupracovala s Parlamentem na zajištění spolehlivých procesů kontroly a postupů udělování absolutoria, jež umožní lépe kontrolovat provádění nových modelů plnění, Nástroje pro oživení a odolnost a reformované společné zemědělské politiky;

64. znovu zdůrazňuje, že je znepokojen hodnocením Účetního dvora, že monitorovací údaje od členských států, na nichž je založena výroční zpráva Komise o řízení a výkonnosti a výkazy programů, nejsou zcela spolehlivé; vyjadřuje politování zejména nad tím, že Účetní dvůr zopakoval své závěry ohledně řízení a výkonnosti v oblastech soudržnosti, a to kvůli nedostatkům v práci auditních orgánů a zjištěným problémům týkajícím se míry zbytkových chyb vykázaných ve výročních zprávách o činnosti GŘ EMPL a GŘ REGIO;

65. bere na vědomí prohlášení Komise, že není její povinností používat stejnou metodu jako Účetní dvůr, nicméně lituje toho, že rozdíly v metodice vedou k velmi odlišným údajům, zejména v oblasti konkurenceschopnosti, kde je odhad rizika v době platby pro tento okruh VFR, který provedla Komise, dokonce pod rozpětím Účetního dvora pro odhadovanou míru chyb; vyzývá Komisi, aby upustila od striktně právní argumentace a vážně se zapojila do procesu reflexe o své metodice s cílem zajistit, aby údaje Účetního dvora a Komise byly srovnatelnější;

66. důrazně a opakovaně žádá, aby byla zajištěna ochrana rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit; naléhavě vyzývá Komisi, aby vytvořila integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází;

Příjmy

67. bere na vědomí, že v roce 2020 činily příjmy 174,3 miliardy EUR: z této částky představovaly 123 miliardy EUR (70,6 %) vlastní zdroje vycházející z hrubého národního důchodu, 19,9 miliardy EUR (11,4 %) tradiční vlastní zdroje (TVZ), 17,2 miliardy EUR (9,9 %) vlastní zdroje z daně z přidané hodnoty, 8,2 miliardy EUR (4,7 %) příspěvky a náhrady související s dohodami a programy Unie, 3,2 miliardy EUR (1,8 %) přebytky z předchozího roku a 2,8 miliardy EUR (1,6 %) další příjmy;

68. bere na vědomí, že Účetní dvůr prověřoval vzorek 55 inkasních příkazů Komise, který byl navržen tak, aby reprezentoval všechny zdroje příjmů, systémy Komise, účetnictví tradičních vlastních zdrojů ve třech členských státech a výroční zprávy o činnosti Generálního ředitelství pro rozpočet (GŘ BUDG) a Eurostatu; vítá skutečnost, že žádná část vzorku nebyla zatížena vyčíslitelnou chybou; vítá skutečnost, že ohledně příjmů dospěl Účetní dvůr k závěru, že míra chyb nebyla významná a že systémy související s příjmy byly obecně účelné;

69. zdůrazňuje, že do rozsahu auditního výroku Účetního dvora o příjmech nespadají částky kráceného cla, které nejsou zachyceny v účetních systémech členských států pro tradiční vlastní zdroje; bere na vědomí, že kvůli rozdílu mezi teoretickou výší dovozního cla, které by mělo být vybráno pro hospodářství jako celek, a skutečně vybraným dovozním clem (dále jen „výpadek cel“), jenž může ovlivnit výši cel stanovených členskými státy, posuzoval Účetní dvůr již druhý rok po sobě opatření přijatá Unií za účelem vyrovnání tohoto rozdílu a zmírnění rizika, že tradiční vlastní zdroje nebudou zajištěny v jejich plném rozsahu;

70. se velkým znepokojením poukazuje na zjištění Účetního dvora, že svůj ověřovací cyklus vztahující se na údaje o HND pro vlastní zdroje z roku 2010 uzavřela Komise v roce 2020, tedy s odstupem deseti let; upozorňuje na to, že po uzavření ověřovacího cyklu stanovila Komise velké množství výhrad k HND v souvislosti s konkrétními postupy pro sestavování údajů v členských státech, které je třeba zlepšit; podotýká, že se tak výrazně zvyšuje rozpočtová nejistota ve vnitrostátních rozpočtech, pokud jde o příspěvky vycházející z HND; je znepokojen zjištěním Účetního dvora, že není náležitě řešen dopad globalizace na HND, což by mohlo mít ve svém důsledku vliv i na příjmy Unie;

71. se znepokojením konstatuje, že neexistuje dostatečná harmonizace kontrolních systémů na ochranu finančních zájmů Unie, zejména kvůli nedostatkům, které členským státům umožňují stanovit velmi různé způsoby jejich provádění; konstatuje, že Účetní dvůr shledal přetrvávající nedostatky v účinnosti kontrolních systémů Komise i členských států, z nichž nejvýznamnější mají dopad na to, jak Komise uzavírá svůj ověřovací cyklus HND, a na spolehlivost výkazů TVZ v jednom členském státě;

72. je znepokojen tím, že navzdory zlepšením je počet výhrad k DPH a otevřených případů týkajících se tradičních vlastních zdrojů i nadále vysoký a že přetrvávají nedostatky v účetnictví a správě tradičních vlastních zdrojů v členských státech; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr zjistil nedostatek systematického monitorování údajů o dovozu a nedostatečnou harmonizaci celní kontroly na úrovni Unie;

73. se znepokojením poukazuje na to, že již pátým rokem ponechává GŘ BUDG výhradu, že výše tradičních vlastních zdrojů odvedených do rozpočtu Unie je nesprávná v důsledku podhodnoceného dovozu textilu a obuvi z Číny v období 2011 až 2017; bere na vědomí rozsudek Soudního dvora ze dne 8. března 2022, v němž se uvádí, že Spojené království nesplnilo své povinnosti tím, že neuplatnilo účinná opatření celní kontroly a neposkytlo Komisi správnou výši tradičních vlastních zdrojů v souvislosti s dotčeným dovozem;

74. konstatuje, že Účetní dvůr částečně zamítl výpočet Komise z důvodu značné nejistoty ohledně přesnosti částek vlastních zdrojů požadovaných Komisí a že Komise nestanovila plné částky právně dostačujícím způsobem; bere na vědomí, že Účetní dvůr schválil metodu, kterou Komise použila pro odhad výše ztrát tradičních vlastních zdrojů za část doby trvání protiprávního jednání, a uvedl, že je na Komisi, aby přepočítala ztráty vlastních zdrojů Unie, které jsou stále splatné; vyzývá Komisi, aby orgánu příslušnému k udělení absolutoria vysvětlila, v čem chyby ve výpočtu spočívaly, jak hodlá chybu ve výpočtu ztrát právně dostačujícím způsobem napravit, a aby informovala orgán příslušný k udělení absolutoria o výsledku nových výpočtů;

Doporučení

75. vyzývá Komisi, aby:

a) zajistila jednotné uplatňování celních kontrol a rozvíjela a prováděla plnohodnotnou analýzu a koordinační kapacitu na úrovni Unie;

b) přezkoumala a aktualizovala svůj přístup k ověřování údajů o HND členských států v budoucích víceletých cyklech s cílem dále zefektivnit proces a zkrátit dobu, během níž zůstávají údaje o HND po skončení cyklu otevřené;

c) ve spolupráci s členskými státy nadále zlepšovala možnosti podchycení důsledků globalizace v národních účtech s cílem řešit výhradu k HND, která je v této oblasti vznášena od roku 2018, a v případě potřeby přehodnotila kvalitu údajů o HND z předchozích let a informovala rozpočtový orgán o možných důsledcích výsledné revidované statistiky pro příjmový rozpočet od roku 2010;

d) zajistila spolehlivost měsíčních a čtvrtletních výkazů TVZ všech členských států a aby za tímto účelem ve svém celním informačním systému odstranila současné nedostatky týkající se chybějící auditní stopy, rizika dvojitých zápisů a nesprávného rozdělení částečných plateb;

e) přijala opatření v rámci boje proti podvodům v oblasti elektronického obchodu a výběru DPH, zejména využitím dodatečných přínosů digitálních prostředků, které jsou k dispozici pro sledování faktur a plateb DPH;

f) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit a urychleně vytvořila integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází;

Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost

76. konstatuje, že podokruh 1a VFR s názvem „Konkurenceschopnost pro růst a zaměstnanost“ tvoří 13,9 % unijního rozpočtu, neboli 24,1 miliardy EUR; z této částky se 13,6 miliardy EUR (56,4 %) vynakládá na výzkum a inovace, 3,1 miliardy EUR (12,8 %) na vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport, 2,4 miliardy EUR (10,2 %) na dopravu a energetiku, 1,6 miliardy (6,5 %) na kosmický program a zbývající část pak na ostatní činnosti a programy; připomíná, že celkové plánované výdaje v rámci tohoto podokruhu VFR na období 2014–2020 činí 142 miliardy EUR, z čehož bylo 104,6 miliardy EUR vyplaceno do konce roku 2020;

77. uznává, že malé a střední podniky musí být ústředním bodem všech úvah týkajících se konkurenceschopnosti pro růst a zaměstnanost, neboť malé a střední podniky zajišťují v některých členských státech 6 z 10 pracovních míst a 8 z 10 učňovských míst a jsou odpovědné za téměř 60 % přidané hodnoty vytvořené v Unii;

78. konstatuje, že Účetní dvůr podrobil analýze vzorek 133 operací, který byl navržen tak, aby byl reprezentativní pro celé rozpětí výdajů spadajících do tohoto podokruhu VFR; konstatuje, že Účetní dvůr prověřil rovněž správnost informací uvedených ve výročních zprávách o činnosti Generálního ředitelství pro výzkum a inovace (GŘ RTD), Generálního ředitelství pro komunikační sítě, obsah a technologie (GŘ CONNECT) a Výkonné agentury pro inovace a sítě (INEA), které Komise posléze začlenila do své výroční zprávy o řízení a výkonnosti;

79. se znepokojením konstatuje, že podle odhadů Účetního dvora dosahuje míra chyb 3,9 %, a to především v důsledku chyb souvisejících s nezpůsobilými náklady, chybějícími základními podklady nebo problémy s oznamováním zahájení zadávacího řízení v zadávací dokumentaci; zdůrazňuje, že podle zjištění Účetního dvora jsou výdaje sedmého rámcového programu a programu Horizont 2020 i nadále rizikovější a jsou hlavním zdrojem chyb;

80. se znepokojením konstatuje, že hlavním zdrojem chyb jsou i nadále osobní náklady, zejména ve výdajích na výzkum; vyjadřuje politování nad tím, že pravidla pro vykazování osobních nákladů v rámci programu Horizont 2020 jsou navzdory úsilí o zjednodušení i nadále složitá; vítá řadu zjednodušení konkrétně zaměřených na malé a střední podniky v rámci programu Horizont 2020, jako je jednotná paušální sazba pro nepřímé náklady, včetně osobních nákladů;

81. konstatuje, že příjemci mohou nárokovat pouze osobní náklady na úkoly prováděné fyzickou osobou pracující na základě přímé smlouvy, zatímco náklady na subdodavatelské úkoly nejsou způsobilé; bere na vědomí připomínku Účetního dvora, že malé a střední podniky, které nemají dostatek vlastních zaměstnanců, jsou obzvláště náchylné k chybám, pokud jde o náklady na služby externího konzultanta nebo osoby samostatně výdělečně činné jako osobní náklady;

82. konstatuje, že Komise posílila svou informační kampaň zaměřenou na příjemce náchylné k chybám, jako jsou malé a střední podniky a žadatelé, kteří podávají žádost poprvé, s omezenými zkušenostmi a omezenými zdroji pro proces podávání žádostí; konstatuje, že v roce 2020 uspořádala Komise šest webinářů, jichž se zúčastnilo přibližně 7 500 přímých účastníků; je toho názoru, že Komise může svou informační činnost dále rozšířit; zdůrazňuje, že je důležité poskytovat potenciálním žadatelům informace v jejich rodném jazyce, zejména o složitých pravidlech, jako jsou osobní náklady a náklady na subdodávky;

83. připomíná, že se Komise rozhodla ve víceletém finančním rámci na období 2021–2027 zavést větší roli Unie jako vedoucího hráče v kosmickém odvětví; zdůrazňuje význam malých a středních podniků a začínajících podniků ve všech aspektech vesmírné politiky, zejména pokud jde o infrastrukturu pro odpalování raket, rakety, družice a také vzestupné a sestupné služby; je znepokojen nabídkovými řízeními zahájenými v oblasti vesmírné politiky, týkající se zejména unijního systému satelitního připojení, z nichž byly malé a střední podniky vyloučeny, protože představovaly mimořádně vysokou zátěž, kterou by žádný malý podnik nemohl splnit; žádá Komisi, aby poskytla přehled a) výsledků všech nabídkových řízení v roce 2020, b) počet nabídkových řízení, které částečně nebo zcela vyhrály malé a střední podniky nebo začínající podniky, c) počet vítězných nabídkových řízení bez účasti malých a středních podniků nebo začínajících podniků, d) počet nabídkových řízení, které vyhrály velké společnosti, a e) přehled všech nabídkových řízení v roce 2020, z nichž byly malé a střední podniky vyloučeny ve v důsledku koncepce nabídkového řízení;

84. upozorňuje na skutečnost, že přibližně 20 % auditů *ex post* celé skupiny programu Horizont 2020 provádí společný auditní útvar GŘ RTD a 80 % těchto auditů provádějí jeho jménem soukromé auditorské firmy; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr zjistil, že výběr vzorků na úrovni auditovaných výkazů nákladů nebyl vždy v souladu se zavedenými postupy, a zdůrazňuje, že navzdory zlepšením, o něž se Komise zasadila, je reprezentativní míra chyb potenciálně podhodnocená; vyjadřuje znepokojení nad tím, že stále přetrvávají nedostatky v následných auditech prováděných společným auditním útvarem;

85. vyjadřuje politování nad tím, že kvalita výzkumu se v jednotlivých členských státech i nadále značně liší; konstatuje, že studie doporučily podporovat výzkumné pracovníky, odborníky a další vnitrostátní subjekty z institucí s nižší úrovní excelence, aby se aktivně účastnili společných výzkumných týmů, včetně výzkumných pracovníků a institucí s nejvyšší úrovní excelence; je si vědom toho, že hlavní odpovědnost nesou členské státy a jejich investice do vzdělávání, zdůrazňuje však, že Komise může přispět k šíření excelence; vítá navýšení rozpočtu na rozšíření činností programu Horizont Evropa;

86. bere na vědomí, že auditní práce na sedmém rámcovém programu je dokončena; vyjadřuje politování nad tím, že výroční zprávy o činnosti GŘ RTD a GŘ CONNECT potvrzují, že kumulativní míra zbytkových chyb 7. RP je vyšší než 2 %; uznává, že vzhledem k prahové hodnotě *de minimis* u finančních výhrad zavedené v roce 2019 nevykázalo žádné GŘ kvantifikovanou výhradu;

87. se znepokojením konstatuje, že pokud jde o program Horizont 2020, GŘ RTD vykázalo očekávanou reprezentativní míru chyb ve výši 2,95 % u všech generálních ředitelství a dalších subjektů Unie, které řídí výdaje Unie na výzkum; bere na vědomí, že v případě GŘ RTD činí míra zbytkových chyb 2,24 % a v případě GŘ CONNECT 2,20 %; se znepokojením konstatuje, že podle mínění Komise není třeba vznést k výdajům programu Horizont 2020 výhradu; bere na vědomí, že prováděcí subjekty usilují o poskytnutí přiměřené jistoty o riziku chyb v rozmezí 2–5 %;

88. vítá zprávu Účetního dvora o výkonnosti programu Erasmus+ představujícího 13,3 % celkových plateb provedených do konce roku 2020 v tomto okruhu VFR, která byla vypracována na základě výroční zprávy o řízení a výkonnosti za rok 2020, programových prohlášení k návrhu rozpočtu na rok 2022 a klíčových hodnocení a dalších zpráv;

89. vítá, že podle hodnocení Účetního dvora program Erasmus+ svým rozsahem a působností vytvořil přidanou hodnotu a že jeho účinnost se díky jeho zjednodušení ve srovnání s předchozími programy zlepšila; bere na vědomí, že podle názoru Účetního dvora Komise nezohlednila rovnost žen a mužů ve všech aspektech programu Erasmus+ a že programové prohlášení programu Erasmus+ neobsahuje finanční odhad přínosu programu k rovnosti žen a mužů; připomíná, že ačkoli mezi studijními obory existují značné rozdíly mezi ženami a muži, 58 % z celkového počtu účastníků programu tvoří ženy;

90. se znepokojením konstatuje, že výzkumné pracovnice jsou v programu Horizont 2020 nedostatečně zastoupeny a představují pouze 36 % výzkumných pracovníků (28 % v projektech Evropské rady pro výzkum, 42 % v grantech Marie Skłodowska-Curie a 31 % v ostatních částech programu);

91. oceňuje, že Nobelova cena za chemii za rok 2020 byla udělena vědci financovanému z programu Horizont 2020, který byl již desátým příjemcem financování z tohoto programu, kterému byla udělena Nobelova cena;

92. konstatuje, že v roce 2020 bylo prostřednictvím programu ERV financováno 1 173 projektů v rámci programu Horizont 2020 a 1 255 hlavních výzkumných pracovníků obdrželo finanční prostředky; konstatuje rovněž, že mezi hostitelskými institucemi jsou v současné době instituce z 25 členských států a mezi hlavními badateli jsou státní příslušníci 23 členských států; dále konstatuje, že od roku 2014 podpořily akce „Marie Skłodowska-Curie“ mobilitu a odbornou přípravu přibližně 69 000 výzkumných pracovníků, čímž překročily svůj cíl 65 000 výzkumných pracovníků;

93. vítá skutečnost, že v rámci Nástroje pro propojení Evropy byly vytvořeny infrastruktury digitálních služeb, které zajišťují přeshraniční interoperabilitu online služeb pro občany, podniky a orgány veřejné správy v Unii; vyzdvihuje skutečnost, že téměř 630 milionů EUR bylo investováno do celounijní interoperability konkrétních digitálních služeb, jako je elektronické zdravotnictví, veřejně přístupné údaje, elektronická identifikace a kybernetická bezpečnost;

94. zdůrazňuje význam investic do udržitelných dopravních sítí s cílem umožnit nezbytný přechod k udržitelnějším druhům dopravy; vyzývá k tomu, aby CEF na období 2021–2027 usiloval o dosažení podobných výborných výsledků, jichž tento nástroj dosáhl v minulosti; konstatuje, že je třeba zlepšit informovanost příjemců o pravidlech způsobilosti v rámci CEF;

95. vítá skutečnost, že spolufinancování části CEF věnované dopravě ve výši 23,03 miliardy EUR na období 2014–2020 bylo přiděleno na 959 akcí, a zatímco se program zaměřuje na infrastrukturu v hlavní i globální síti transevropské dopravní sítě, zaměřila se jeho podpora na hlavní síť, v níž se týká více než 170 příslušných úseků;

Doporučení

96. vyzývá Komisi, aby:

a) rozšířila oblast působnosti osvědčení o finančních výkazech tak, aby zahrnovala kategorie jednotkových nákladů nového rámcového programu pro výzkum, Horizont Evropa, aby se zvýšila úroveň odhalování a oprav chyb v jednotkových nákladech; vyzývá ke zjednodušení pravidel týkajících se osobních nákladů v rámci programu Horizont Evropa;

b) provedla opatření, včetně pravidelného přezkumu hlavních příčin chyb ve finančních výkazech, poskytla pokyny ke složité problematice, například k pravidlům pro subdodávky, a zorganizovala informační kampaně, aby se snížila míra chyb v programu Horizont 2020;

c) dále zlepšila kvalitu auditů *ex post* řešením nedostatků v postupech výběru vzorků na úrovni výkazů nákladů a uplatňovala opravy na metodu výpočtu chyb pro program Horizont Evropa;

d) i nadále pracovala na tom, aby míra chyb byla v této výdajové oblasti nižší než 2 %;

e) zjednodušila pravidla a postupy, vypracovala koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšila pomoc a pokyny pro malé a střední podniky, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany; vypracovala digitální přehled pro evropské malé a střední podniky a společnosti se střední tržní kapitalizací pro regulační informace o podpoře pracovních míst a příležitostí k růstu v rámci VFR a Nástroje pro oživení a odolnost, podobně jako asistent pro obchod Access2Markets;

f) zlepšila přístup k genderové vyváženosti ve vztahu k příjemcům finančních prostředků z programu Horizont Evropa a k zeměpisné vyváženosti z nedostatečně zastoupených členských států a poskytovala lepší podporu v oblasti výzkumu a spolupráce na univerzitách ve všech členských státech; informovala Parlament o podílu výzkumných pracovníků a výzkumných pracovnic účastnících se programu;

g) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit; a naléhavě vytvořila integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází;

h) stanovením realistických a dosažitelných cílů vytvářela reálná očekávání; domnívá se, že nové posílený Systém záruk EU pro mladé lidi by měl mít pozitivnější výsledky, pokud jde o přístup mladých lidí na trh práce; vyzývá Komisi, aby lépe spolupracovala s členskými státy na rozvoji programu Erasmus+ pro odborné vzdělávání, zejména pokud jde o určitá technická povolání, řemesla atd.; vyzývá Komisi, aby Spojené království vybídla k tomu, aby se znovu připojilo k programu Erasmus; vyzývá rovněž k rozvoji studentských a vědeckých výměn pro země Východního partnerství, zejména pro Ukrajinu; dále zintenzívnila své rozšiřující se činnosti s cílem zlepšit přístup k excelenci v celé Unii a podala zprávu orgánu příslušnému k udělení absolutoria;

i) vytvořila novou rozpočtovou položku pro cestovní ruch s cílem podpořit oživení odvětví vážně zasaženého krizí způsobenou onemocněním COVID-19, aby bylo odolné pro budoucnost, digitalizované a udržitelné;

j) pokračovala ve své činnosti, pokud jde o hromadné nakupování očkovacích látek na ochranu před onemocněním COVID-19 s cílem dosáhnout úspor a rozvíjet svrchovanou autonomii Unie v oblasti zdraví, což lze rozšířit i na další oblasti, jako je energetika, polovodičové nebo vzácné zeminy;

k) zajistila, aby byly k dispozici dostatečné zdroje pro program Horizont Evropa a jeho pilíře, významné projekty společného evropského zájmu a další nástroje financování a projekty, a to i v souvislosti s vytvářením pracovních míst, a zajistila tak součinnost s vnitrostátními plány na podporu oživení s cílem podpořit výzkum a vypracovat strategii růstu a zahájit nová partnerství Unie v oblastech, jako je čistý vodík, palivové články, větrná energie, elektrická trakce, fotovoltaická energie, robotika, drony, 3D tiskařské baterie, čistá letecká doprava, železnice, propojená a automatizovaná mobilita, silniční a vodní doprava s nulovými emisemi a široká škála digitálních technologií, zejména pro pracovní program na období 2021–2022, a vítá pokrok, kterého v tomto ohledu program Horizont Evropa dosáhl; zdůrazňuje, že je třeba podporovat projekty, které přispívají zejména k vytvoření udržitelné, inteligentní, konkurenceschopné, cenově dostupné a ke klimatu šetrné evropské dopravní sítě, která obstojí i v budoucnu;

l) předložila návrh nového mechanismu zaměřeného na výsledky, včetně krátkodobého, střednědobého a dlouhodobého plánování a odborné pomoci, a posílila spojitost mezi financováním a dosahováním milníků projektů s cílem zvýšit přidanou hodnotu unijních fondů a zajistit, aby členské státy splnily cíle na rok 2030, resp. 2050 týkající se dokončení hlavních a globálních sítí TEN-T;

Hospodářská, sociální a územní soudržnost

97. konstatuje, že podokruh 1b VFR s názvem „Hospodářská, sociální a územní soudržnost“ tvoří 34,3 % unijního rozpočtu, tj. 59,5 miliardy EUR; z této částky se 32,4 miliardy EUR (54,5 %) vynakládá na Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), 10,2 miliardy EUR (17,1 %) na Fond soudržnosti (FS), 14,7 miliardy EUR (24,7 %) na Evropský sociální fond (ESF) a 2,2 miliardy EUR (3,7 %) na další opatření;

98. připomíná důležitou úlohu výdajů v rámci okruhu VFR 1b „Hospodářská, sociální a územní soudržnost“, který se zaměřuje na zmenšení rozdílů ve stupni rozvoje různých členských států a regionů Unie a posilování konkurenceschopnosti všech regionů;

99. konstatuje, že Účetní dvůr podrobil analýze vzorek 227 operací, který byl navržen tak, aby byl statisticky reprezentativní pro celé rozpětí výdajů spadajících do tohoto podokruhu VFR; konstatuje, že Účetní dvůr prověřil rovněž správnost informací uvedených ve výročních zprávách o činnosti Generálního ředitelství pro regionální a městskou politiku (GŘ REGIO) a Generálního ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a sociální začleňování (GŘ EMPL) a informací uvedených ve výroční zprávě Komise o řízení a výkonnosti;

100. se znepokojením konstatuje, že s ohledem na chyby dříve zjištěné auditními orgány a opravy provedené programovými orgány odhadl Účetní dvůr míru chyb na 3,5 %, což je výrazně nad prahem významnosti; vítá nicméně, že ve srovnání s vykázanou mírou chyb ve výši 4,4 % v roce 2019 se i tak míra chyb snížila; bere na vědomí, že zjištěné chyby se týkají nezpůsobilých nákladů, zadávání veřejných zakázek, účetních a početních chyb, státní podpory a chybějících podkladů;

101. se znepokojením bere na vědomí údaje uvedené ve srovnávacím přehledu výsledků v oblasti jednotného trhu za rok 2020, pokud jde o zadávání veřejných zakázek, z nichž vyplývá, že obzvláště alarmující je podíl zakázek udělených na základě řízení s pouze jediným uchazečem: 19 členských států dosáhlo nebo překročilo prahovou hodnotu 20 % a šest členských států (Česká republika, Řecko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Slovinsko) dosáhlo úrovně 39–51 %; konstatuje, že podíl veřejných zakázek sjednaných s určitou společností, aniž by proběhla výzva k podávání nabídek, dosáhl či překročil prahovou hodnotu 10 % v osmi členských státech, přičemž čtyři (Bulharsko, Kypr, Rumunsko a Slovinsko) dosáhly úrovně 22–29 %; konstatuje, že podíl zakázek udělených po výzvě k podávání nabídek s nejasným názvem a podmínkami byl vyšší než prahová hodnota 3 % v deseti členských státech, přičemž ve čtyřech členských státech (Belgie, Bulharsko, Malta a Slovinsko) se pohyboval mezi 8–9 %;

102. je těmito připomínkami hluboce znepokojen, neboť poukazují na závažné a systémové nedostatky v postupech zadávání veřejných zakázek v několika členských státech, jež mají pravděpodobně dopad i na řízení a vynakládání finančních prostředků EU; v této souvislosti bere na vědomí připomínku Účetního dvora týkající se včasného preventivního auditu řídicích kontrol zadávání veřejných zakázek v Maďarsku, který vedl k 10% paušální opravě u všech dotčených smluv za období čtyř let, což odpovídalo přibližně 770 milionům EUR;

103. je znepokojen tím, že 72 % chyb vyplývá z nezpůsobilých projektů a nákladů a 27 % z porušení pravidel vnitřního trhu (zejména nedodržení pravidel státní podpory); konstatuje, že pět projektů porušilo unijní pravidla státní podpory; bere na vědomí, že Účetní dvůr je toho názoru, že dva projekty neměly od Unie nebo členského státu získat žádné veřejné finanční prostředky; zdůrazňuje, že na tyto projekty připadá 1,0 procentního bodu odhadované míry chyb;

104. vítá skutečnost, že v roce 2020 byla úspěšně ukončena víceletá výzva k předkládání návrhů v rámci Nástroje pro propojení Evropy (CEF) z roku 2019, v jejímž rámci bylo vybráno 125 projektů s celkovým příspěvkem více než 2 miliardy EUR; konstatuje, že více než 90 % příspěvku CEF bylo poskytnuto na projekty, u nichž se očekává řešení cílů souvisejících s klimatem, zejména na železniční infrastrukturu a infrastrukturu vnitrozemských vodních cest a námořních přístavů a na zavádění infrastruktury pro alternativní paliva;

105. bere na vědomí, že GŘ REGIO vykázalo váženou průměrnou míru chyb ve výši 2,1 % a „maximální míru“ ve výši 2,6 % a že GŘ EMPL vykázalo váženou průměrnou míru chyb ve výši 1,4 % a „maximální míru“ ve výši 1,9 %; poukazuje na to, že podle Účetního dvora nezohlednilo GŘ EMPL v plném rozsahu možné chyby nad rámec zjištěných chyb a že po jejich zohlednění by „maximální míra“ chyb činila 2,1 %; zdůrazňuje zjištění Účetního dvora, že celková míra zbytkových chyb vykázaná Komisí by se měla považovat za míru minimální; zdůrazňuje, že budoucí opravy nemusí postačovat k zajištění toho, aby při uzávěrce nezůstávala jiná než nevýznamná míra chyb;

106. vyjadřuje znepokojení nad tím, že počet a dopad zjištěných chyb prokazují, že zavedené kontroly dosud dostatečně nezmírňují vysoké přirozené riziko chyb v této oblasti; je znepokojen tím, že tento problém se týká zejména řídících orgánů, jejichž ověřování není účinné pro účely prevence či odhalování nesrovnalostí u výdajů vykázaných příjemci; se znepokojením konstatuje, že podle názoru Účetního dvora jsou další chyby výsledkem rozhodnutí přijatých samotnými řídícími orgány;

107. se znepokojením poznamenává, že podle závěru Účetního dvora nebyla míra zbytkových chyb, již vykázaly auditní orgány, stanovena vždy spolehlivě a že způsob, jakým auditní orgány vykonávají a dokumentují svou práci, vykazuje i nadále nedostatky; podtrhuje zjištění Účetního dvora, podle nějž by se auditní orgány měly ve svých auditech operací více zaměřovat na riziko podvodů;

108. opakuje, že hluboce nesouhlasí s praxí uplatňovanou v některých členských státech, která spočívá v tom, že se z programů systematicky čerpá nad úroveň dostupných prostředků a problematické nebo nezákonné projekty se poté, co Komise nebo úřad OLAF odhalí nesrovnalosti nebo zneužití, přesunou do vnitrostátního rozpočtu; odsuzuje skutečnost, že je tak vnitrostátním daňovým poplatníkům ponecháno břemeno plateb za projekty, u nichž dochází ke střetu zájmů, podvodům či jiným nedostatkům;

109. bere na vědomí, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 07/2020 nazvané „Provádění politiky soudržnosti: relativně nízké náklady, ale nedostatek informací neumožňuje posuzovat úspory plynoucí ze zjednodušení“ shledal, že celkové vykázané náklady na provádění fondů politiky soudržnosti jsou poměrně nízké, avšak byly stanoveny na základě údajů, které nebyly dostatečně úplné a koherentní; se znepokojením poukazuje na zjištění Účetního dvora, že dostupné informace o nákladech nepostačovaly k posouzení dopadu zjednodušení pravidel Unie;

110. bere na vědomí, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 24/2021 nazvané „Financování v rámci politiky soudržnosti založené na výkonnosti: hodnotné ambice, ale překážky v období 2014–2020 přetrvávaly“ dospěl k závěru, že nařízení o společných ustanoveních na období 2014–2020 stanovilo pro operační programy členských států explicitní „výkonnostní rámec“, včetně milníků a cílů, jichž mají investice z evropských strukturálních a investičních fondů dosáhnout;

111. upozorňuje na výkonnostní rezervu v novém výkonnostním rámci, jenž stanoví, že 6 % zdrojů má být zmrazeno a následně přiděleno – na základě přezkumu výkonnosti po výroční zprávě o provádění v roce 2019 – na ty programy, které dosáhly stanovených milníků, s cílem motivovat členské státy k optimalizaci využívání finančních prostředků; lituje, že podle nedávno získaných údajů dosáhly Komise a členské státy ve snaze o to, aby se financování politiky soudržnosti ve větší míře zakládalo na výkonnosti, jen částečného úspěchu; je znepokojen zjištěním, že členské státy projevují jen velmi omezený zájem o využívání některých nových modelů financování založených na výkonnosti, tj. „společných akčních plánů“ a „financování nesouvisejícího s náklady“; vybízí k širšímu využívání možností zjednodušeného vykazování nákladů, které podle názoru Účetního dvora umožňuje snížit administrativní zátěž příjemců a považuje se za méně náchylné k chybám;

112. připomíná příspěvek politiky soudržnosti k poskytování podpory členským státům s cílem zmírnit negativní dopad pandemie COVID-19 a umožnit rychlé přesměrování dostupných finančních prostředků na období 2014–2020 do nejvíce postižených odvětví a upozorňuje na návrhy významných zjednodušení (iniciativy CRII a CRII+ pro rok 2020); dále konstatuje, že 179 operačních programů využilo tyto iniciativy na podporu zdravotní péče, malých podniků a pracovníků, a to v celkové výši 12,9 miliardy EUR (6,2 miliardy EUR v roce 2020 a 6,7 miliardy EUR v roce 2021); bere na vědomí, že iniciativy CRII a CRII+ urychlily provádění evropských strukturálních a investičních fondů a přispěly ke snížení zbývajících závazků;

113. bere na vědomí, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě č. 26/2021 nazvané „Správnost výdajů u politiky soudržnosti EU: Komise každoročně zveřejňuje minimální odhadovanou míru chyb, která není konečná“ zjistil, že nová právní ustanovení na programové období 2021–2027 řeší některá omezení při schvalování účetní závěrky; vyjadřuje však politování nad tím, že Účetní dvůr současně zjistil, že některá rizika při uvolňování zadržených plateb přetrvávají;

114. bere na vědomí zjištění Účetního dvora, že dokumentární přezkumy prováděné Komisí nejsou koncipovány tak, aby odhalily další nezpůsobilé výdaje, což jejich užitečnost omezuje na potvrzení správnosti uskutečněných operací a platnosti zbytkové celkové míry chyb vykázané auditními orgány; dále konstatuje, že u programů s potvrzenými záznamy o nízké míře chyb jsou tyto dokumentární přezkumy účinným nástrojem k potvrzení vykázané míry chyb a výroků auditora obdržených od auditních orgánů; se znepokojením konstatuje, že Komise i Účetní dvůr ve svých auditech souladu s předpisy zjistily významné chyby, které dokumentární přezkumy nedokázaly odhalit;

115. bere na vědomí, že podle zjištění Účetního dvora Komise při výběru nejrizikovějších auditních orgánů pro audity souladu s předpisy neuplatňovala ve všech případech přístup založený na posouzení rizik a že Komise, i když ve svých auditech souladu s předpisy nesprávné výdaje odhalí, jejich konečné výsledky často v následné fázi ve spolupráci s členskými státy reviduje;

116. je hluboce znepokojen zprávami o závažné a systematické korupci a zneužívání fondů soudržnosti Unie v osmi rumunských programech v rámci nástroje ITI Delta Dunaje v Rumunsku v celkové hodnotě 1,1 miliardy EUR; konstatuje, že tyto prostředky jsou financovány z pěti různých evropských strukturálních a investičních fondů a jsou vyhrazeny na projekty zaměřené na snižování chudoby, ochranu přírody a ochranu životního prostředí v oblasti delty Dunaje v Rumunsku; konstatuje, že tvrzení o existenci nesrovnalostí se všechna týkají jednoho programu – regionálního operačního programu – a konkrétně tří výběrových řízení v rámci jedné prioritní osy na podporu převážně malých a středních podniků a mikropodniků, jež financuje 347 projektů v celkové výši 104 milionů EUR; konstatuje, že v květnu 2021 zahájil úřad OLAF vyšetřování týkající se obvinění z podvodu a dalších nesrovnalostí v souvislosti s konkrétním projektem financovaným z ITI Delta Dunaje v Rumunsku;

117. je znepokojen odhaleními sdělovacích prostředků, že jeden rumunský vnitrostátní orgán se dopustil korupce a přispěl ke schválení projektů, na nichž se podíleli politici, kteří se nacházeli ve střetu zájmů a nepobývali v oblasti dunajské delty;

118. konstatuje, že v návaznosti na zprávy sdělovacích prostředků o závažných obviněních z podvodu, střetu zájmů a zpronevěry nařídila Komise v červnu 2021 přerušit platby, čímž zablokovala jakékoli proplácení 347 rizikových projektů Unií, dokud nebudou k dispozici výsledky ověření rumunskými orgány; konstatuje, že rumunské orgány vybraly k ověření 73 projektů a na základě tohoto ověření bylo 35 z těchto projektů oznámeno vnitrostátnímu orgánu pro boj proti podvodům nebo státnímu zastupitelství k dalšímu vyšetřování z důvodu podezření z podvodu; konstatuje, že rumunské řídící orgány provedly kontroly dalších 22 operací s cílem ověřit jejich správnost a to, zda přispívají k rozvoji Podunají, což vedlo ke zjištění jedné další možné nesrovnalosti;

119. konstatuje, že Komise se s rumunskými orgány dohodla na tom, že řídící orgán předloží auditnímu orgánu výsledky svých ověření za účelem nezávislého přezkumu přiměřenosti metody posuzování rizik pro výběr operací, které mají být přezkoumány a u nichž mají být provedeny kontroly, a za účelem potvrzení výsledků; konstatuje, že tyto závěry budou podkladem pro přípravu cíleného auditu, který Komise plánuje provést na začátku roku 2022 s cílem ověřit účinnost opatření přijatých rumunskými orgány na místě; naléhavě vyzývá Komisi, aby orgán příslušný k udělení absolutoria průběžně informovala o jakémkoli novém vývoji, a zejména o veškerých finančních opravách;

120. je znepokojen tím, že informace o takto závažných obviněních znovu odhalili novináři, a nikoli audit Komise; připomíná, že novináři poukázali na závažné nedostatky a mezery v rumunských právních předpisech týkajících se střetů zájmů; zdůrazňuje, že příslušné právní předpisy je naléhavě třeba uvést do souladu s požadavky finančního nařízení Unie; připomíná, že jasné a jednoznačné právní předpisy proti střetům zájmů na vnitrostátní úrovni jsou důležitou podmínkou pro prevenci zneužívání, korupce a podvodů, jejich odhalování a boj proti nim;

121. vyjadřuje politování nad tím, že podle zvláštní zprávy Účetního dvora č. 10/2021 nazvané „Začleňování hlediska rovnosti žen a mužů do rozpočtu EU: čas proměnit slova v činy“ zůstává značný potenciál strukturálních a investičních fondů Unie přispívat k rovnosti žen a mužů nevyužit a že začleňování hlediska rovnosti žen a mužů není náležitě prováděno ve všech fázích rozpočtového procesu; je toho názoru, že k začleňování hlediska rovnosti žen a mužů se musí přistupovat nebyrokraticky a nekomplikovaně prostřednictvím cílených a účinných pobídek;

122. vítá zprávu Účetního dvora o výkonnosti Evropského sociálního fondu (ESF), jenž v období 2014–2020 představoval 25,9 % všech plateb politiky soudržnosti provedených do konce roku 2020; konstatuje, že výdaje ESF se v důsledku rozsáhlejšího provádění zvýšily z 11,2 miliardy EUR v roce 2019 na 13,7 miliardy EUR v roce 2020; bere na vědomí, že Účetní dvůr vycházel z informací Komise o výkonnosti, které zahrnují zejména výroční zprávu o řízení a výkonnosti za rok 2020, programová prohlášení k návrhu rozpočtu na rok 2022, klíčová hodnocení Komise a sedmou zprávu o soudržnosti;

123. připomíná zásadní význam ESF, programu Erasmus+, Fondu evropské pomoci nejchudším osobám a Evropského fondu pro přizpůsobení se globalizaci jako hlavních unijních nástrojů na podporu zvýšené zaměstnanosti a mobility pracovních sil, vzdělávání a odborné přípravy v oblasti dovedností a celoživotního učení a na podporu sociálního začleňování a boje proti chudobě a diskriminaci; vítá, že podle zjištění Účetního dvora je výkonnostní rámec ESF dobře koncipovaný a že pro ukazatele, které zahrnují cíle, vypočítává Komise „míru plnění“; vyjadřuje politování nad tím, že podle zjištění Účetního dvora se díky výkonnostnímu rámci ESF sice zvýšila dostupnost informací o výkonnosti, avšak pozornost se i nadále zaměřovala na finanční vstupy a výstupy, a jen v nedostatečné

míře na výsledky, a že ačkoli je předmětem hodnocení většina oblastí ESF, je třeba vynakládat větší metodické úsilí s cílem posoudit dopad politik na osoby, které jsou odtrženy od trhu práce;

124. bere na vědomí, že podle ukazatelů dosahují členské státy uspokojivého pokroku při plnění stanovených cílů, že Komise uvolnila 85 % výkonnostní rezervy na programy ESF a že cílem návrhu ESF+ na období 2021–2027 je dosáhnout dalšího zjednodušení a součinnosti;

125. vyjadřuje politování nad tím, že vzhledem k omezeným údajům a ke skutečnosti, že v době, kdy Účetní dvůr prováděl svůj audit, mnoho operací stále ještě probíhalo, nebyl Účetní dvůr schopen dospět k celkovému závěru, pokud jde o skutečnou výkonnost výdajů ESF v období 2014–2020;

126. s uspokojením konstatuje, že podle Komise získalo do konce roku 2020 podporu z ESF a Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí 45,4 milionu účastníků a 5,4 milionu osob (včetně osob samostatně výdělečně činných) nalezlo v rámci obou programů zaměstnání;

127. vítá dopad dočasné podpory na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE), o němž informovala Komise ve své druhé zprávě; konstatuje, že nástroj SURE úspěšně zmírnil závažný socioekonomický dopad pandemie COVID-19; konstatuje, že v roce 2020 podpořil nástroj SURE přibližně 31 milionů lidí v 19 přijímajících členských státech, z nichž 22,5 milionu tvořili zaměstnanci a 8,5 milionu osoby samostatně výdělečně činné, a že z nástroje SURE čerpalo přibližně 2,5 milionu podniků postižených pandemií COVID-19, což jim umožnilo udržet si pracovníky;

128. vítá skutečnost, že se v roce 2020 zvýšilo provádění finančních nástrojů v rámci všech ESI fondů, což vedlo ke kumulativním platbám konečným příjemcům ve výši 10,3 miliardy EUR (4,7 miliardy EUR v roce 2019);

129. konstatuje, že výstavbu mostu Peljesac v Chorvatsku s využitím fondů soudržnosti dokončil podnik vlastněný čínským státem, který mohl těžit z podpory čínské vlády a nižších či nedostatečných pracovních norem, což by mu dávalo konkurenční výhodu oproti unijním společnostem, které se ucházely o stejnou nabídku; je toho názoru, že Komise jakožto strážkyně Smluv musí ve veřejných nabídkových řízeních zajistit rovné podmínky pro evropské společnosti a společnosti z třetích zemí; je proto toho názoru, že výzvy k zadávání veřejných zakázek, včetně výběrových řízení ve stavebnictví, by měly zahrnovat důsledná ustanovení na úrovni Unie týkající se norem a sociálních a pracovních práv;

130. je znepokojen zprávami o tom, že maďarská vláda zamýšlela znárodnit letiště Ference Liszta u Budapešti a oznámila záměr využít fondy soudržnosti Unie k rozvoji infrastruktury, která sníží hodnotu letiště, a v důsledku toho sníží náklady na jeho vyvlastnění a poškodí jeho současné vlastníky; je hluboce znepokojen nejistotou, kterou tyto hrozby představují pro mezinárodní investory; připomíná, že ke spolufinancování letiště byly použity fondy soudržnosti Unie, takže v případě nuceného nebo nedobrovolného prodeje letiště by z nich měly prospěch oligarchické struktury; konstatuje, že vláda klade na provozovatele letiště krajně byrokratické překážky a dodatečné požadavky; je udiven nízkou nabídkou nákupu letiště ze strany oligarchů, kteří jsou v přímém a úzkém kontaktu s předsedou vlády;

131. je znepokojen tím, že růst cen ve stavebnictví i cen surovin může změnit celkový rozpočet mnoha projektů a mohl by vést k podrozpočtování, promeškaným milníkům, nemožnému provádění, a mohl by tudíž ohrozit dokončení hlavní sítě TEN-T;

132. se znepokojením bere na vědomí, že portugalská společnost rizikového kapitálu Alpac Capital, která má údajně úzké vazby na maďarského premiéra, získala 88 % akcií společnosti Euronews; konstatuje, že redakční rada Euronews nyní zahrnuje tři osoby vybrané společností Alpac, a obává se proto, že by to mohlo ovlivnit její plnou redakční nezávislost; konstatuje, že v roce 2020 obdržela společnost Euronews z rozpočtu Unie 18,12 milionu EUR; naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila, že tyto finanční prostředky budou skutečně použity nezávislými novináři na objektivní a na faktech podložené zpravodajství;

Doporučení

133. vyzývá Komisi, aby:

a) stanovovala míru chyb při platbách, a nikoli zbytkovou míru chyb, aby se zlepšilo hodnocení provedené kontroly;

b) nadále spolupracovala s Účetním dvorem s cílem dále harmonizovat normy týkající se údajů a sladit výklad právních textů;

c) podporovala a pozorně monitorovala členské státy, které používají její standardní stupnice jednotkových nákladů, neboť další zjednodušení pravidel a postupů může přispět k účinnějšímu využívání finančních prostředků a ke snížení míry chyb, a aby zároveň zajistila, aby systém nevytvářel příliš velkou nerovnováhu ve prospěch členských států;

d) výslovně vyzvala auditní orgány, aby do svých kontrolních seznamů zařadily konkrétní otázky týkající se rizika podvodů a dokumentovaly opatření k řešení veškerých případných rizik zjištěných během auditu, a věnovala zvýšenou pozornost těm členským státům, jejichž řídicí a kontrolní systémy jsou jen částečně spolehlivé nebo nejsou spolehlivé vůbec a v nichž existuje v souvislosti s finančními prostředky zvýšené riziko podvodů a korupce, a přidělila jim větší odbornou podporu;

e) stanovila povinnost systematicky využívat nástroje IT, jako je systém EDES nebo Arachne, pro všechny fondy Unie, včetně fondů podléhajících sdílenému řízení, a zajistila lepší využívání nových technologií s cílem posílit kontroly a chránit rozpočet Unie před podvody a zneužíváním finančních prostředků;

f) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit a urychleně vytvořila integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází;

g) zajistila, aby členské státy při přípravě, provádění, monitorování a hodnocení všech programů zohledňovaly a podporovaly uplatňování principu partnerství a rovnosti žen a mužů, jak je stanoveno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ([6]) a nařízení (EU) 2021/1060;

h) zajistila při využívání finančních prostředků řádné finanční řízení, včetně dodržování zásad právního státu a základních práv, což jsou základní podmínky řádného finančního řízení a účinného financování;

i) zajistila, aby členské státy ve své každoroční souhrnné zprávě poskytovaly dostatečné informace o závěrech a následných opatřeních týkajících se operací, u nichž byly vybrány částky z účtů, které jsou předmětem posuzování správnosti;

j) předložila legislativní návrh související s nadcházející revizí finančního nařízení s cílem zajistit, aby zadržené platby byly před svým uvolněním odpovídajícím způsobem chráněny, zlepšit svou auditní činnost, auditní dokumentaci a proces přezkumu, posílit hlavní prvky správnosti informací poskytovaných ve výročních zprávách o činnosti a zajistit, aby sbor komisařů ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti poskytoval relevantní a spolehlivé informace; zdůrazňuje, že nemá-li se negativně ovlivnit výkonnost fondů, měl by mít tento návrh jasnou a omezenou oblast působnosti;

k) zlepšila přístup uplatňovaný v souvislosti se studiemi administrativních nákladů a oznamovala za tím účelem, co a kdy bude předmětem jejího přezkumu, a posuzovala, zda se odhadovaných úspor administrativních nákladů skutečně podařilo dosáhnout;

l) v rámci politiky soudržnosti v souvislosti s financováním založeným na výkonnosti co nejlépe využila vhodných podmínek období 2021–2027 a již v prvních letech připravila půdu pro účinný přezkum v polovině období a vyjasnila, jaká jsou pravidla a jaký zastává přístup, pokud jde o poskytování jistoty financování z prostředků Unie v rámci modelu „financování nesouvisejícího s náklady“;

([6]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320).

m) zjednodušila pravidla a postupy, vybízela členské státy a Komisi, aby vypracovaly koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšila pomoc a pokyny pro malé a střední podniky, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany;

n) poskytovala pokyny a kontroly, které zajistí, aby výzvy k zadávání veřejných zakázek, zejména výběrová řízení ve stavebnictví, zahrnovaly požadavky na přiměřené minimální normy v oblasti sociálních a pracovních práv, neboť je třeba zabránit konkurenčnímu znevýhodnění společností z Unie oproti uchazečům z třetích zemí; vyzývá Komisi, aby zajistila, aby se evropských výběrových řízení mohly účastnit pouze společnosti z těch třetích zemí, které umožňují účast na vlastních výběrových řízeních společnostem z Unie, a zajistila tak pro společnosti z Unie a ze třetích zemí rovné podmínky a rovný přístup;

o) usnadnila přijetí evropského přeshraničního mechanismu, který má potenciál pozitivně ovlivnit tempo provádění přeshraničních dopravních projektů, a v konečném důsledku zvýšit účinnost dopravních služeb v přeshraničních oblastech;

Přírodní zdroje

134. konstatuje, že okruh 2 VFR s názvem „Přírodní zdroje“ tvoří 35 % unijního rozpočtu, neboli 60,6 miliardy EUR; z této částky se 41,6 miliardy EUR (68,7 %) vynakládá na přímé platby v rámci Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF), 2,6 miliardy EUR (4,3 %) na výdaje související s trhem v rámci EZZF, 14,6 miliardy EUR (24,1 %) na Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV), 0,9 miliardy EUR (1,4 %) na Evropský námořní a rybářský fond (ENRF) a zbývající část na ostatní oblasti;

135. konstatuje, že Účetní dvůr podrobil analýze vzorek 218 operací, který zahrnoval 19 členských států a Spojené království a který byl navržen tak, aby byl reprezentativní pro celé rozpětí výdajů spadajících do tohoto okruhu VFR; konstatuje, že Účetní dvůr rovněž prověřoval výroční zprávy o činnosti generálního ředitelství pro zemědělství a rozvoj venkova (GŘ AGRI) a generálního ředitelství pro životní prostředí (GŘ ENV) Evropské komise a výroční zprávu o řízení a výkonnosti Komise;

136. s uspokojením konstatuje, že práce Účetního dvora podporuje závěr, že přímé platby jako celek, které představovaly 69 % výdajů v rámci tohoto okruhu VFR, nebyly zatíženy významnými chybami; konstatuje, že přímé platby zemědělcům jsou založeny na nárocích a že tyto platby s sebou nesou nižší riziko chyb za předpokladu, že související podmínky nejsou složité; bere na vědomí, že podle Účetního dvora tvoří hlavní nástroje řízení přímých plateb – integrovaný administrativní a kontrolní systém (IACS) a systém evidence půdy (LPIS) – účinný systém řízení a kontroly; konstatuje, že reforma SZP po roce 2022 by již neměla být založena na pouhém dodržování předpisů, ale na výkonnosti; věří, že tato zásadní změna bude mít pozitivní dopad na míru chyb v přímých platbách;

137. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr zjistil chyby v oblasti rozvoje venkova, tržních opatření a dalších výdajových oblastí spadajících do okruhu „Přírodní zdroje“, které představují 31 % výdajů; je znepokojen tím, že podle hodnocení Účetního dvora zvyšují složitější podmínky způsobilosti riziko chyb; vyjadřuje politování nad tím, že míra chyb v této oblasti byla vyhodnocena jako významná;

138. je si vědom toho, že podle výpočtu GŘ AGRI činilo v roce 2020 riziko v době platby u výdajů na SZP jako celek přibližně 1,9 %; konstatuje, že Účetní dvůr odhaduje míru chyb na 2 %, což ve srovnání s rokem 2019 představuje nárůst o 0,1 %; vyjadřuje politování nad tím, že míra chyb ve výdajích na „Přírodní zdroje“ se blíží prahu významnosti;

139. vítá používání nových technologií, jako jsou kontroly prostřednictvím monitorování, jež ke kontrole dodržování některých pravidel SZP využívají automatizovaných postupů založených na družicových údajích z družic Sentinel v rámci programu EU Copernicus; vítá skutečnost, že tyto změny byly rovněž schváleny pro SZP po roce 2022, a vybízí členské státy, aby těchto nových možností využívaly v co největší míře;

140. vítá, že se Komise zavázala poskytovat členským státům podporu při rozvoji nového přístupu ke kontrolám prostřednictvím monitorování; konstatuje, že od roku 2018 mohou tento druh kontrol provádět platební agentury členských států, vyjadřuje však politování nad jejich omezeným rozsahem v roce 2020; podporuje doporučení Účetního dvora, aby Komise podporovala kontroly prostřednictvím monitorování jako hlavní kontrolní systém pro SZP po roce 2020;

141. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že Komise neshromáždila spolehlivé údaje o konečných příjemcích prostředků SZP, což způsobilo, že mnoho případů, kdy měly členské státy získat finanční prostředky zpět, zůstává nevyřešeno; se znepokojením konstatuje, že nástroje pro podávání zpráv a monitorování, jako je ARACHNE, se používají pouze volitelně;

142. vyjadřuje politování nad opakujícími se nedostatky, které Účetní dvůr zjistil v souvislosti s rizikem v době platby u výdajů na „Přírodní zdroje“ a které souvisí s kontrolami členských států, což se odráží v jejich kontrolních statistikách;

143. připomíná nedostatky, které Účetní dvůr zjistil, pokud jde o politiku a postupy SZP v oblasti boje proti podvodům, a to jak na straně Komise, tak na straně členských států; připomíná doporučení adresované Komisi v loňské výroční zprávě a bere na vědomí, že GŘ AGRI v roce 2020 aktualizovalo svou strategii boje proti podvodům; očekává zvláštní zprávu Účetního dvora o SZP a opatřeních proti podvodům, která byla odložena na druhé čtvrtletí roku 2022 a má obsahovat hloubkovou analýzu současné situace;

144. se znepokojením bere na vědomí 29 případů, které se týkají strukturálních a zemědělských fondů v Bulharsku a kterými se zabývá úřad OLAF; je znepokojen zjištěními studie o dopadu organizované trestné činnosti na finanční zájmy EU, podle které se většina případů porušení předpisů v Bulharsku týkala financování zemědělství, zejména v oblasti dotací na zemědělské plodiny, jakož i výstavby „falešných“ ubytovacích zařízení, která jsou ve skutečnosti využívána jako soukromé obydlí; je si vědom toho, že otázka „falešných“ ubytovacích zařízení spolufinancovaných EU se neomezuje pouze na Bulharsko, neboť podobné problémy byly zjištěny i na Slovensku a v Česku; konstatuje, že Komise situaci sleduje, a očekává, že přijme rychlá a důrazná opatření proti tomuto druhu dotačních podvodů; dále konstatuje, že bulharské orgány nezahrnuly financování podobných opatření do stávajícího programového období 2021–2027;

145. se znepokojením konstatuje, že podle zvláštní zprávy Účetního dvora 16/2021 „Společná zemědělská politika a klima: Polovina výdajů EU v oblasti klimatu, avšak emise ze zemědělských podniků neklesají“ SZP nesnížila emise produkované hospodářskými zvířaty, že emise z hnojiv a statkových hnojiv v půdě se zvyšují, že opatření SZP nevedla k celkovému zvýšení obsahu uhlíku ukládaného v půdách a rostlinách a že změny SZP v období 2014–2020 neodrážely její nové ambice v oblasti klimatu;

146. vyjadřuje politování nad tím, že podle zjištění Účetního dvora uvedených v jeho zvláštní zprávě 20/2021 „Udržitelné využívání vody v zemědělství: finanční prostředky v rámci SZP pravděpodobněji podporují větší, ale ne efektivnější využívání vody“ přímé platby SZP příliš nepodněcují k efektivnímu využívání vody a ani fondy pro rozvoj venkova a tržní opatření udržitelné využívání vody výrazně nepodporují;

147. se znepokojením konstatuje, že podle zvláštní zprávy Účetního dvora 13/2020 „Biologická rozmanitost v zemědělství: přínos SZP úbytek nezastavil“ existují nedostatky v koncepci strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti, její koordinaci se SZP a jejím monitorování; vyjadřuje politování nad tím, že podle Účetního dvora většina finančních prostředků SZP má na biologickou rozmanitost jen malý pozitivní dopad;

148. připomíná význam spravedlivého přidělování prostředků SZP, které by na jedné straně mělo zabránit jakémukoli zneužití, zejména ze strany politicky významných majetných osob, elit a velkých konglomerátů, a na druhé straně by se mělo soustředit na aktivní zemědělce; upozorňuje, že studie ([7]) o čerpání finančních prostředků SZP odhalila, že vyplácení prostředků ze zemědělských fondů EU je velmi problematickou otázkou nejméně v pěti členských státech ([8]) a že existuje jasná nevyváženost mezi finančními prostředky přidělenými velkým a malým zemědělcům, kdy se systematicky zvýhodňují velké zemědělské podniky, jejichž příjemci mají někdy úzké vazby na vládnoucí politické strany ve svých zemích nebo jsou sami jejich členy ([9]);

149. se znepokojením konstatuje, že informace Komise o výkonnosti se podle zjištění Účetního dvora soustřeďují spíše na vstupy, výstupy a finanční příspěvky než na výsledky; vítá, že se zvyšuje hospodářská životaschopnost rybolovu; vyjadřuje politování nad tím, že údaje o akvakultuře jsou méně průkazné;

([7]) Sabeb a kol. 2021: KAM JDOU PENÍZE Z EU? ANALÝZA VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ ZE SZP V BULHARSKU, ČESKÉ REPUBLICE, MAĎARSKU, NA SLOVENSKU A V RUMUNSKU

([8]) Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Slovensko a Rumunsko

([9]) Zpráva INI o „VFR na období 2021-2027: boj proti oligarchickým strukturám a ochrana finančních prostředků EU před podvody a střety zájmů“, výbor CONT, 2020/2126 (INI)

150. bere na vědomí, že Komise podává zprávy o výdajích ENRF na cíle v oblasti životního prostředí; vyjadřuje politování nad tím, že souvislost mezi tímto ukazatelem a klíčovými environmentálními ukazateli není jasně definována; vyjadřuje politování nad tím, že cíl společné rybářské politiky (SRP) v oblasti zachování zdrojů pravděpodobně nebude splněn;

151. bere na vědomí, že do konce roku 2020 podpořily Evropské strukturální a investiční fondy více než 2 miliony projektů v odvětví zemědělství a ve venkovských oblastech a přispěly k zachování 31 500 pracovních míst a vytvoření 4 000 nových pracovních míst v námořním a rybářském odvětví; dále konstatuje, že prostřednictvím projektů podporovaných z programů rozvoje venkova bylo vytvořeno více než 54 000 nových pracovních míst a že z podpory na zahájení podnikatelské činnosti čerpalo 131 000 mladých zemědělců;

Doporučení

152. vyzývá Komisi, aby:

a) zjednodušila pravidla a postupy a vybízela členské státy, aby vypracovaly koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšila pomoc a pokyny pro mladé zemědělce, malé a střední podniky, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany;

b) lépe využívala a podporovala využívání umělé inteligence a dat z nových technologií, jako jsou družice EU Copernicus Sentinel, ke sledování a kontrole správného využívání finančních prostředků SZP;

c) platebním agenturám stanovila povinnost systematicky používat IT nástroje Arachne a EDES jako důležité nástroje, které lze využít k identifikaci projektů, příjemců a dodavatelů, u nichž existuje riziko podvodu;

d) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit a urychleně vytvořila integrovaný interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází;

e) se ve svých informacích o výkonnosti zaměřovala na výsledky a jasně propojila příspěvky programu a vykázané výsledky, aby bylo možné posoudit účinnost programů;

f) prosazovala přístup založený na kontrolách prostřednictvím monitorování jako klíčový kontrolní systém platebních agentur; obecně a systematicky využívala nových technologií pro monitorování plnění cílů v oblasti životního prostředí a biologické rozmanitosti a klimatických požadavků v rámci Zelené dohody; poskytla odpovídající finanční a lidské zdroje výkonným agenturám, jako je Evropská agentura pro léčivé přípravky, Evropská agentura pro životní prostředí a Evropská agentura pro chemické látky, které čelí v souvislosti s pandemií COVID-19 a akčním programem Zelené dohody větší pracovní zátěži;

g) přijala opatření, která povedou k tomu, že SZP sníží emise ze zemědělství a emise z obdělávané odvodněné organické půdy, a aby pravidelně podávala zprávy o tom, jak SZP přispívá ke zmírňování změny klimatu; vítá, že mezitím byly přijaty nová reforma SZP a sdělení „od zemědělce ke spotřebiteli“;

h) požadovala odůvodnění výjimek z provádění rámcové směrnice o vodě v zemědělství, aby platby SZP vázala na dodržování environmentálních norem a aby využívala finanční prostředky Unie ke zlepšení kvantitativního stavu vodních útvarů;

i) zlepšila koordinaci a koncepci strategie v oblasti biologické rozmanitosti po roce 2020 a důkladněji sledovala výdaje, aby posílila přínos přímých plateb a rozvoje venkova k biologické rozmanitosti v zemědělství a aby prokázala dopady opatření SZP na biologickou rozmanitost v této oblasti;

j) věnovala pozornost rozvoji ekologických zemědělských podniků; zdůraznila, že na produkci ekologických potravin je věnováno pouze 8 % evropské zemědělské půdy a producentů ekologických potravin je z celkového počtu 7 milionů zemědělců, kteří čerpají prostředky ze SZP, pouze 303 000;

k) v zájmu zachování modelu rodinných zemědělských podniků a s cílem umožnit mladým zemědělcům rozvíjet jejich činnost zajistila, aby se dostupnost půdy stala prioritou;

l) zvýšila účinnost SZP soustředěním podpory na aktivní zemědělce, jejichž hlavní činností je zemědělství;

m) podporovala investice, které přispívají k odolnějšímu digitálnímu hospodářskému oživení v souladu se Zelenou dohodou a mají zásadní význam pro sociální a hospodářský rozvoj venkovských oblastí;

Bezpečnost a občanství

153. konstatuje, že okruh 3 VFR s názvem „Bezpečnost a občanství" tvoří 3,7 % unijního rozpočtu, tj. 6,3 miliardy EUR; z této částky se 2,6 miliardy EUR (40,5 %) vynakládá na nástroj pro mimořádnou podporu v rámci Unie, 1,6 miliardy EUR (25,3 %) na migraci a bezpečnost, 1,2 miliardy EUR (18,5 %) na decentralizované agentury, 0,2 miliardy EUR (3,7 %) na potraviny a krmiva, 0,2 miliardy EUR (3,8 %) na program Kreativní Evropa a zbývající část na ostatní oblasti;

154. bere na vědomí, že nejvýznamnější oblastí výdajů je nástroj pro mimořádnou podporu, který byl zřízen v dubnu 2020 s cílem poskytovat členským státům finanční prostředky na pomoc při zvládání pandemie COVID-19, mj. formou financování přeshraničního přesunu a přepravy pacientů, zdravotnického personálu a základního zdravotnického materiálu, výzkumu a výroby očkovacích látek a léčby a vývoje, nákupu a distribuce testovacích potřeb;

155. je znepokojen tím, že Účetní dvůr ve své zvláštní zprávě 10/2021 dospěl k závěru, že Komise nezačlenila v dostatečné míře hledisko rovnosti žen a mužů do rozpočtu Unie; vyzývá Komisi, aby v zájmu prosazování tohoto hlediska ve všech oblastech politiky urychleně vypracovala metodiku všeobecného uplatňování hlediska genderové rovnosti, jejíž součástí by mělo být i používání údajů a ukazatelů rozlišených podle pohlaví; připomíná, že s ohledem na genderový dopad pandemie COVID-19 je potřeba začleňovat hledisko rovnosti žen a mužů stále naléhavější;

156. vyjadřuje politování nad tím, že kulturní a tvůrčí odvětví patřila v roce 2020 k těm, která pandemie COVID-19 zasáhla nejvíce; konstatuje, že ačkoli byla zavedena flexibilní opatření a dílčí program MEDIA poskytoval dodatečnou podporu (ve výši 16 milionů EUR) členům sítě Europa Cinemas, kteří kvůli nucenému přerušení provozu utrpěli ztráty, nebyl tento dílčí program dostatečně funkční, pokud jde o některé ukazatele, zejména o počet fyzicky přítomných osob na akcích;

157. konstatuje, že Účetní dvůr prověřil vzorek 27 operací, který byl sestaven tak, aby přispěl k celkovému prohlášení o věrohodnosti, nikoli aby byl reprezentativní pro výdaje spadající do tohoto okruhu VFR; bere na vědomí, že Účetní dvůr prověřoval výroční zprávy o činnosti generálního ředitelství pro migraci a vnitřní věci (GŘ HOME) a generálního ředitelství pro komunikační sítě, obsah a technologie (GŘ CONNECT), které jsou součástí výroční zprávy Komise o řízení a výkonnosti;

158. konstatuje, že Účetní dvůr nebyl schopen odhadnout míru chyb; se znepokojením poukazuje na to, že z 27 operací, které Účetní dvůr kontroloval, jich bylo 8 (30 %) zatíženo chybami; zdůrazňuje, že Účetní dvůr rovněž zjistil případy nesouladu s právními a finančními ustanoveními, ale bez finančního dopadu na rozpočet Unie; konstatuje, že chyby se týkají výběru projektů a uplatňování pravidel pro zadávání veřejných zakázek, předkládání neúplných dokladů k žádostem o proplacení nákladů a nesprávného fungování systému IT;

159. vyjadřuje politování nad tím, že omezený vzorek 27 operací za rok 2020 neumožnil Účetnímu dvoru porovnat výsledky auditu s informacemi o správnosti výdajů, které poskytly GŘ HOME a GŘ CONNECT; vyzývá Účetní dvůr, aby vzorek rozšířil a učinil jej reprezentativnějším pro tuto výdajovou oblast, aby bylo možné důkladněji tento okruh posoudit;

160. vítá zprávu Účetního dvora o výkonnosti Fondu pro vnitřní bezpečnost – hranice a víza (ISF hranice a víza) představujícího 8,1 % celkových plateb provedených do konce roku 2020 v tomto okruhu VFR, která byla vypracována na základě výroční zprávy o řízení a výkonnosti za rok 2020, programových prohlášení k návrhu rozpočtu na rok 2022 a klíčových hodnocení a dalších zpráv;

161. se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr zjistil výrazné rozdíly v provádění vnitrostátních programů a že v informacích o výkonnosti fondu ISF hranice a víza jsou mezery; zdůrazňuje, že příspěvek fondu k účinné správě hranic závisí na tom, zda členské státy vloží do informačních systémů spolehlivé, relevantní a aktuální informace; je znepokojen tím, že účinné správě hranic brání nedostatečná kvalita údajů a odborná příprava příslušníků pohraniční stráže; konstatuje, že ukazatele výkonnosti zveřejněné ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti poskytují optimistický obraz o výkonnosti fondu;

162. konstatuje, že podle Účetního dvora program dostatečným způsobem nepřispívá k jednotnému uplatňování *acquis* prostřednictvím odborné přípravy; bere na vědomí zjištění Účetního dvora, že fond přispívá k účinnému vyřizování víz tím, že financoval modernizaci 2 680 konzulátů (290 % cíle pro rok 2020); konstatuje však, že k dnešnímu dni bylo v oblasti společné vízové politiky vyškoleno 4 322 zaměstnanců (38 % cíle pro rok 2020), což by podle Účetního dvora mohlo zvýšit riziko, že žádosti o schengenská víza nebudou zpracovány harmonizovaným způsobem;

163. vítá úspěch v oblasti účinné integrace a legální migrace v rámci Azylového, migračního a integračního fondu a s uspokojením konstatuje, že cíl 2,6 milionu osob na období 2014–2020 byl značně překročen, neboť pomoc při integraci obdrželo téměř 6 milionů osob v cílové skupině;

164. zdůrazňuje, že nevládní organizace jsou zejména v oblasti bezpečnosti a občanství důležitými a cennými prováděcími partnery Komise; konstatuje, že finanční prostředky mohou být vypláceny zastřešujícím organizacím, které je rozdělují a předávají členským organizacím nebo partnerským nevládním organizacím přímo na místě; je znepokojen tím, že Komise má pouze omezený přehled o konečných příjemcích finančních prostředků; je hluboce znepokojen tím, že finanční prostředky EU mohou neúmyslně obdržet organizace, které podněcují terorismus nebo extremismus; domnívá se, že je potřeba stanovit pravidla pro zastřešující organizace, které předávají finanční prostředky EU svým členským organizacím nebo partnerským nevládním organizacím, a že tato pravidla by měla být podobná ustanovením o transparentnosti konečných příjemců, skutečných majitelů a subdodavatelů, jak bylo dohodnuto v příloze XVII nového nařízení o společných ustanoveních;

Doporučení

165. vyzývá Komisi, aby:

a) rozvíjela lepší spolupráci se všemi členskými státy, přičemž připomíná, že výzvy související s bezpečností a řízením migrace jsou pro Unii prioritou; oceňuje úsilí, které Komise v tomto ohledu vyvíjí;

b) vydala jasné právní pokyny k zajištění transparentních, přesných a úplných informací o správě hranic poskytovaných členskými státy; připomíná, že je třeba stanovit závazná pravidla a vydat více pokynů pro informační systémy správy hranic s cílem zajistit rychlou a účinnou správu hranic; pravidelně podávala orgánu příslušnému k udělení absolutoria zprávy o zlepšeních, pokud jde o aktuální kvalitu údajů a dostatečnou odbornou přípravu v každém z příslušných členských států;

c) zjednodušila pravidla a postupy, vypracovala koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména nové žadatele, a zlepšila pomoc a pokyny pro všechny příslušné zúčastněné strany a správní a platební agentury;

d) pečlivě kontrolovala způsobilost nákladů předložených příjemci využívajícími opatření v rámci nástroje pro mimořádnou podporu, zejména řádnost zadávacích řízení;

e) poskytla orgánům členských států odpovědným za provádění fondů GŘ HOME v obou VFR, tedy na období 2014–2020 i na období 2021–2027, pokyny týkající se dokládání úplnosti a kvality služeb, pokud je financování založeno na standardních jednotkových nákladech;

f) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit a urychleně vytvořila integrovaný interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází;

g) navrhla pravidla transparentnosti pro zastřešující organizace nebo partnerské nevládní organizace, které předávají finanční prostředky EU svým členským organizacím, přičemž tato pravidla by měla být podobná ustanovením týkajícím se konečných příjemců, skutečných majitelů a subdodavatelů uvedeným v příloze XVII nařízení o společných ustanoveních;

h) navýšila zdroje určené na prevenci genderově podmíněného násilí a boj proti němu v souvislosti s občany, rovností, právy a hodnotami, a to zejména s ohledem na eskalaci násilí páchaného na ženách;

i) podporovala pilotní projekty Parlamentu, které řeší potřeby mladých lidí a zajišťují mezigenerační spravedlnost;

j) vybízela členské státy k přípravě konkrétních iniciativ, které umožní a zjednoduší přístup evropských mladých lidí ke kultuře a mobilitě, a aby hledala inovativní řešení, která zajistí, aby cestování dopravou šetrnou k životnímu prostředí po celé Unii bylo cenově dostupnější;

k) prošetřila, kam přesně byly v rámci programů AMIF investovány finanční prostředky Unie a jaká konkrétní zlepšení přinesly; žádá Komisi o příslušnou zprávu za každý z dotčených členských států;

l) zavedla opatření k zajištění doplňkovosti a lepší koordinace mezi AMIF a EASO/Frontex (např. v oblasti nucených návratů nebo podpory pro azylové orgány);

m) využívala rozvojovou pomoc jako nástroj k umožnění lepší spolupráce se zeměmi původu migrantů;

n) důkladně ověřila využívání finančních prostředků Unie třetími stranami, jejich přidruženými subjekty nebo fyzickými osobami s cílem zajistit, aby žádné finanční prostředky nebyly přiděleny ani spojeny s příčinou či formou terorismu nebo náboženské a politické radikalizace; zajistila, aby finanční prostředky Unie nemohly využívat osoby nebo skupiny, které jsou přidružené k teroristickým organizacím, jsou s nimi spojené nebo tyto organizace podporují; zajistila, aby tyto finanční prostředky Unie byly aktivně získávány zpět a aby zapojení příjemci byli vyloučeni z budoucího financování ze strany EU;

o) v případě, že Unie zjistí nesrovnalost týkající se jakéhokoli způsobilého subjektu, přidružené osoby nebo fyzické osoby spojené s jakoukoli příčinou nebo formou terorismu nebo náboženské a politické radikalizace, okamžitě zmrazila a umístila část finančních prostředků Unie do rezervy a aby tyto finanční prostředky Unie z rezervy uvolnila pouze tehdy, pokud bude mít Unie dostatečné důkazy k zajištění souladu s jejími právními předpisy;

p) zajistila větší rozsah zveřejňování a transparentnosti veškerých vyšetřování, která provádí ona sama nebo její subjekty, jako je Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF), v návaznosti na nesrovnalosti týkající se financování z prostředků Unie, zejména pokud se toto vyšetřování týká finančních prostředků Unie, které jsou spojeny s jakoukoli příčinou nebo formou terorismu nebo náboženské a politické radikalizace;

Globální Evropa

166. konstatuje, že okruh 4 VFR – „Globální Evropa“ tvoří 6,6 % unijního rozpočtu, neboli 11,4 miliardy EUR; z této částky se 3 miliardy EUR (26,7 %) vynakládá na nástroj pro rozvojovou spolupráci (DCI), 2,7 miliardy EUR (23,2 %) na evropský nástroj sousedství, 1,9 miliardy EUR (16,9 %) na nástroj předvstupní pomoci, 1,9 miliardy EUR (16,8 %) na humanitární pomoc a zbývající část na ostatní opatření a programy;

167. konstatuje, že Účetní dvůr prověřil vzorek 75 operací, který byl sestaven tak, aby přispěl k celkovému prohlášení o věrohodnosti, nikoli aby byl reprezentativní pro výdaje spadající do tohoto okruhu víceletého finančního rámce; konstatuje, že Účetní dvůr prověřoval rovněž správnost informací uvedených ve výročních zprávách o činnosti Generálního ředitelství pro mezinárodní partnerství (GŘ INTPA) a Generálního ředitelství pro politiku sousedství a jednání o rozšíření (GŘ NEAR), jakož i ve výroční zprávě o řízení a výkonnosti rozpočtu Komise;

168. bere na vědomí, že Účetní dvůr neprovedl audit u dostatečného množství operací k tomu, aby mohl v tomto okruhu VFR odhadnout míru chyb; je znepokojen tím, že ze 75 prověřovaných operací vykazovalo chyby 28 operací (37,3 %); se znepokojením konstatuje, že některé mezinárodní organizace poskytly pouze omezený přístup k dokumentům, a některé zpochybnily mandát Účetního dvora;

169. se znepokojením poukazuje na to, že obecné kategorie, do nichž spadají zjištění v okruhu „Globální Evropa“, jsou nezpůsobilé náklady, náklady, které nevznikly, chyby při zadávání veřejných zakázek a chybějící podpůrné doklady; je znepokojen tím, že Účetní dvůr opět odhalil několik významných faktorů, které zkreslily studii míry zbytkových chyb GŘ NEAR; kriticky se staví k tomu, že regulační rámec, kterým se řídí studie míry zbytkových chyb, ani smlouva GŘ NEAR s dodavatelem studie míry zbytkových chyb neřeší ani nezmiňují riziko podvodu; se znepokojením poukazuje na to, že neexistuje žádný postup, který by od dodavatele vyžadoval, aby Komisi hlásil podezření na podvod v souvislosti s rozpočtem EU, která zjistí při své práci na studii míry zbytkových chyb;

170. vítá zprávu Účetního dvora o výkonnosti nástroje předvstupní pomoci II (NPP II), který představuje 12,6 % (5,6 miliardy EUR) celkových plateb provedených do konce roku 2020 v tomto okruhu VFR; tato zpráva byla vypracována na základě informací Evropské komise o výkonnosti, včetně výroční zprávy o řízení a výkonnosti za rok 2020, programových prohlášení k návrhu rozpočtu na rok 2022 a výroční zprávy o činnosti za rok 2020 Generálního ředitelství pro politiku sousedství a jednání o rozšíření (GŘ NEAR); a klíčových hodnocení a dalších zpráv;

171. s hlubokým znepokojením konstatuje, že pokrok v plnění většiny ukazatelů buď není na dobré cestě, nebo je nejasný; zdůrazňuje, že odvětvový přístup byl strategickou volbou, která měla zlepšit výkonnost nástroje NPP II; vyjadřuje politování nad tím, že tento přístup nebylo možné uplatňovat důsledným způsobem; vyjadřuje politování nad tím, že nepřímé řízení ze strany přijímajících zemí mělo někdy na efektivnost operací nepříznivý dopad;

172. vítá skutečnost, že nástroj NPP II pružně reagoval, aby pomohl zmírnit krize; se znepokojením konstatuje, že v informacích o výkonnosti NPP II existují určité mezery; bere na vědomí připomínku Účetního dvora, že provádění politických reforem je obecně pomalé, a jeho závěr, že jejich pokrok závisí nejen na podpoře z nástroje NPP II, ale také na dalších souvislostech, jako je politická vůle dotčeného příjemce nástroje NPP II; se znepokojením konstatuje, že Účetní dvůr zjistil, že podpora Unie byla při prosazování základních reforem účinnější než při zajišťování jejich provádění;

173. připomíná, že rozvojová politika a politika spolupráce mají za cíl vymýtit chudobu a zmírnit nerovnost a že by finanční prostředky měly být poskytovány pouze jejich zamýšleným příjemcům;

174. trvá na tom, že je důležité, aby se Parlament aktivně účastnil přípravy dohod o partnerství a spolupráci se třetími zeměmi; zdůrazňuje, že budoucí dohody o partnerství by měly podléhat parlamentní kontrole a měly by být založeny na zásadách solidarity, sdílené odpovědnosti, dodržování lidských práv, právního státu a mezinárodního humanitárního práva;

175. odsuzuje skutečnost, že z palestinských školních učebnic stále nebyl odstraněn problematický a nenávistný materiál, a je znepokojen tím, že nadále nedochází k účinnému postupu proti nenávistným projevům a násilí ve školních učebnicích, a zejména v nově vytvořených výukových listech; opakuje svůj postoj, že všechny ve školách používané učebnice a materiály podporované z fondů Unie musí být v souladu s normami UNESCO v oblasti míru, tolerance, soužití a nenásilí; dále trvá na tom, aby byly platy učitelů a úředníků ve školství, které jsou financovány z fondů Unie, např. PEGASE, používány na vytvoření učebních osnov, které odrážejí standardy UNESCO v oblasti míru, tolerance, soužití a nenásilí, a na jejich využití při výuce, jak o tom rozhodli ministři školství Unie v Paříži dne 17. března 2015; a v souladu s rozhodnutími Parlamentu k udělení absolutoria za plnění souhrnného rozpočtu Evropské unie na rozpočtové roky 2016, 2018 a 2019; žádá proto Komisi, aby pečlivě prověřila, že Palestinská správa a příslušní odborníci osnovy urychleně upravili;

Doporučení

176. vyzývá Komisi, aby:

a) přijala opatření k zajištění toho, aby mezinárodní organizace poskytovaly Účetnímu dvoru úplný, neomezený a včasný přístup k dokumentům, které jsou nezbytné k plnění jeho úkolu v souladu se Smlouvou o fungování EU (SFEU);

b) stanovila postup, který zajistí, že partnerské organizace budou alokovat sdílené náklady na základě skutečně vynaložených výdajů;

c) rozvíjela možnosti kontrol *ex post* účinnějším zaváděním nových technologií a nástrojů IT, jakož i organizováním častějších misí na místě;

d) zajistila ochranu rozpočtu Unie prostřednictvím všeobecného a systematického využívání digitálních a automatizovaných systémů pro podávání zpráv, monitorování a audit a urychleně vytvořila integrovaný a interoperabilní systém, který bude mimo jiné vycházet ze stávajících nástrojů a databází;

e) stanovila povinnost dodavatele studie míry zbytkových chyb informovat Komisi o veškerých podezřeních na podvod v souvislosti s rozpočtem Unie, která během své práce na studii míry zbytkových chyb zjistí;

f) podněcovala další rozvoj vyvážených obchodních dohod a aby i nadále věnovala pozornost investicím cizích mocností;

g) bedlivě sledovala složitou situaci v Bělorusku; poukazuje na to, že je důležité přezkoumat financování ze strany Unie a zajistit, aby nesloužilo na podporu Lukašenkova režimu, nýbrž aby bylo využito na podporu občanské společnosti v Bělorusku;

h) zavedla v plném rozsahu zásadu podmíněnosti a pravidelné kontroly *ex ante* a *ex post* týkající se správnosti a výkonnosti finančních prostředků Unie určených na podporu třetím zemím a zajistila, aby právní rámec, který zřizuje tyto nástroje podpory, umožňoval v případě zjištění jakýchkoli nesrovnalostí zpětné získání veškerých finančních prostředků;

i) i nadále podporovala program COVAX s cílem urychlit očkování proti onemocnění COVID-19 v rozvojových zemích;

j) zajistila, že poskytování vnější pomoci bude v přijímajících zemích podléhat zásadám právního státu a dodržování lidských práv;

k) zjednodušila pravidla a postupy, vypracovala koncepci povinných školení a praktické informace pro žadatele, zejména pro nové žadatele, a zlepšila pomoc a pokyny pro malé a střední podniky, vysoké školy, nevládní organizace, nově založené společnosti, začínající podniky, správní a platební agentury a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany;

l) zajistila, aby byla na nové fondy nástroje NPP III a na hospodářský a investiční plán pro západní Balkán důsledně uplatňována použitelná ustanovení nařízení o podmíněnosti dodržováním zásad právního státu jako nezbytná součást rozdělování finančních prostředků v období 2021–2027;

m) vypracovala plán finanční podpory pro Ukrajinu, který by jí umožnil zotavit se z nezákonné agrese režimu Vladimíra Putina;

Správa

177. konstatuje, že platby v rámci okruhu 5 VFR týkající se „Správy“ činily v roce 2020 10,3 miliardy EUR (6,0 % VFR); Komise představuje 6,3 miliardy EUR (60,0 % plateb v rámci tohoto okruhu), přičemž 68 % této částky představují výdaje na lidské zdroje;

178. bere na vědomí, že Účetní dvůr prověřoval pouze 48 operací, které byly navrženy tak, aby byly reprezentativní pro celé rozpětí výdajů v rámci tohoto okruhu u několika různých orgánů a prověřoval také výběr systémů dohledu a kontroly evropského veřejného ochránce práv a Rady;

179. konstatuje, že Účetní dvůr rovněž zkoumá správnost informací ve výročních zprávách Komise o činnosti, včetně zpráv jejích generálních ředitelství a úřadů primárně odpovědných za správní výdaje; s uspokojením konstatuje, že podle odhadu Účetního dvora nebyla míra chyb ve výdajích na okruh „Správa“ významná;

180. konstatuje, že Účetní dvůr zjistil pět chyb ve vzorku Komise, z nichž čtyři se týkaly příspěvků zaměstnancům a jedna se týkala drobných přeplatků za softwarové licence;

181. připomíná, že Úřad Komise pro správu a vyplácení individuálních nároků (PMO) je na základě dohody o úrovni služeb odpovědný za ověřování zákonných podmínek pro příspěvek na zařízení a za schvalování plateb příspěvků na zařízení a pobyt osob zastávajících vysokou veřejnou funkci v EU, jak je stanoveno v nařízení Rady (EU) 2016/300 ([10]), kterým se stanoví funkční požitky osob zastávajících vysokou veřejnou funkci v Unii;

182. vyjadřuje znepokojení nad velmi vysokou mírou schvalování žádostí bývalých zaměstnanců Komise o přechod do soukromého sektoru, neboť se tak zvyšuje pravděpodobnost, že dojde ke střetu zájmů; naléhavě vyzývá Komisi, aby svou politiku v tomto ohledu přezkoumala;

183. konstatuje, že v roce 2020 Komise obdržela 8 001 původních a 309 potvrzujících žádostí o přístup k dokumentům a že v 81 % původních případů byl umožněn plný nebo částečný přístup a ve více než 37 % případů přezkoumávaných v potvrzující fázi byl umožněn širší nebo dokonce plný přístup;

184. konstatuje, že orgány Unie mají různá pravidla pro používání služebních vozidel; je toho názoru, že by tato pravidla měla být harmonizována a měl by být odpovídajícím způsobem zvýšen vlastní příspěvek uživatelů s ohledem na náklady, aby náležitě odrážel peněžní výhodu z využívání služebních vozidel;

([10]) Nařízení Rady (EU) 2016/300 ze dne 29. února 2016, kterým se stanoví funkční požitky osob zastávajících vysokou veřejnou funkci v Unii (Úř. věst. L 58, 4.3.2016, s. 1).

185. vyzývá Komisi, aby přijala vhodná opatření k provedení všech doporučení Účetního dvora a do 30. června 2022 informovala Parlament o vývoji situace;

186. se znepokojením bere na vědomí nedostatek porozumění novým léčebným postupům, lékařským trendům a dosud neschváleným lékům v rámci rozhodovacích a schvalovacích fór systému nemocenského pojištění JSIS, zejména v souvislosti s nově se vyskytujícími onemocněními nervového systému, autoimunitními poruchami a nádorovými onemocněními; žádá, aby příslušné orgány v rámci systému JSIS při aktualizaci seznamu způsobilých léčebných postupů a léčivých přípravků řádně a pravidelně zohledňovaly nejnovější lékařský vývoj a poznatky; požaduje, aby systém JSIS vykazoval větší flexibilitu při posuzování klinického obrazu i následné léčby a terapií, které by pacientovi mohly pomoci; doporučuje zavést expertní skupiny, které by posuzovaly a schvalovaly dosud neschválené léčebné postupy, léčivé přípravky a léky, aby se při vyřizování žádostí o úhradu zlepšila kvalita léčby žadatelů, snížila byrokratická zátěž a zohlednily se nejnovější lékařské informace; zdůrazňuje, že Unie stojí v čele lékařských inovací a technologií, a je proto toho názoru, že tento standard by měl být uplatňován i na lékařskou péči o osoby v systému JSIS;

187. je však znepokojen závažným nedostatkem transparentnosti ze strany Komise, pokud jde o nákup a distribuci očkovacích látek v Unii během krize způsobené onemocněním COVID-19 v roce 2020; s politováním bere na vědomí případ, kdy Komise odmítla poskytnout veřejnosti přístup k textovým zprávám, které si vyměnila předsedkyně Komise s generálním ředitelem farmaceutické společnosti ohledně nákupu očkovací látky proti onemocnění COVID-19; upozorňuje, že veřejná ochránkyně práv se na základě svých zjištění během šetření tohoto případu domnívá, že se jedná o nesprávný úřední postup;

188. bere na vědomí, že v důsledku pandemie COVID-19 vynaložila Komise v roce 2020 na služební cesty, konference, schůze a školení méně rozpočtových prostředků, než byly částky na ně vyčleněné v rozpočtu na rok 2020; bere na vědomí, že část úspor i prostředků z jiných oblastí správních výdajů byla přesměrována na potřeby související s pandemií, jako je vybavení IKT, včetně poskytnutí vybavení pro práci z domova všem zaměstnancům, a výdaje lékařské služby na očkovací kampaň proti onemocnění COVID-19, včetně hygienických opatření ve střediscích péče o děti;

189. zdůrazňuje, že všechny orgány EU, a zejména Komise, musí dodržovat nejpřísnější kritéria ochrany údajů, a to jak při zpracovávání veřejných zakázek, tak pokud jde o zboží nebo služby, které mají být zadány, což vyžaduje odborné znalosti odpovědných úředníků;

Evropské školy

190. s uspokojením konstatuje, že Účetní dvůr nezjistil v konečné konsolidované účetní závěrce za rok 2020 významné chyby; s uspokojením konstatuje i to, že podle vyjádření Účetního dvora se ve srovnání s předchozími roky zlepšila kvalita účtů evropských škol, i když v nich externí auditor i nadále nalézá problémy;

191. je však znepokojen tím, že Účetní dvůr stále zjišťuje nedostatky v systémech vnitřní kontroly, a to jak v oblasti náboru zaměstnanců, tak v oblasti zadávání veřejných zakázek;

192. naléhavě vyzývá evropské školy, aby urychleně reagovaly na doporučení Účetního dvora týkající se konkrétních nedostatků zjištěných v oblasti zadávání veřejných zakázek a náboru;

193. zdůrazňuje, že pokud jde o evropské školy, je důležité dodržovat zásadu ročního rozpočtu a platební lhůty, pravidla pro zadávání veřejných zakázek a transparentnost výběrových řízení;

Lidské zdroje

194. vítá iniciativy Komise s cílem zajistit rovnost žen a mužů a připomíná závazek předsedkyně Komise dosáhnout rovnosti žen a mužů na všech úrovních řízení do konce stávajícího mandátu Komise, který má plnou podporu Parlamentu;

195. zdůrazňuje svůj požadavek, aby Komise mezi svými zaměstnanci zajistila na všech úrovních spravedlivou zeměpisnou vyváženost, zejména na středních a vyšších úrovních řízení, kde přetrvává nerovnováha, a aby zároveň dbala na požadavky služebního řádu, pokud jde o schopnosti a zásluhy kandidátů;

196. připomíná obtíže, s nimiž se setkávají orgány Unie sídlící v Lucembursku při náboru zaměstnanců podle svých potřeb, a připomíná studii Eurostatu, která ukazuje, že rozdíl kupní síle mezi Lucemburkem a Bruselem (25,4 %) překročil prahovou hodnotu 5 %, a to i v případě, že bylo z výpočtů vyloučeno bydlení;

197. trvá na tom, aby Komise uplatňovala transparentnější postup jmenování do všech funkcí a zejména vedoucích pozic, obzvláště v souvislosti se svou novou strategií pro lidské zdroje;

198. připomíná Komisi potenciální rizika zapojení komisařů do nových činností a vyzývá Komisi, aby těmto případům věnovala zvláštní pozornost;

199. uznává, že během roku 2020 měla pandemie COVID-19 dopad na vnitřní fungování a řízení rozpočtu Komise;

200. zdůrazňuje závěr Účetního dvora, že „jakékoli neetické chování zaměstnanců a členů orgánů a institucí EU je nepřijatelné a – i kdyby bylo pouze údajné – přitahuje velký zájem veřejnosti a snižuje důvěru v Unii. Neetické chování také souvisí s rizikem korupce a podvodů“;

201. znovu opakuje, že je znepokojen ukončením smlouvy s poskytovatelem restauračních služeb, které vedlo k propuštění 400 pracovníků;

202. připomíná znepokojení Parlamentu ohledně rostoucího počtu smluvních zaměstnanců najímaných v Komisi a rizik spojených s přenosem znalostí a poté po skončení pracovní smlouvy jejich ztrátou, přičemž nelze zapomínat na perspektivu a jistotu pracovního místa smluvních zaměstnanců;

Doporučení

203. vyzývá Komisi, aby:

a) v souladu s doporučením Účetního dvora zlepšila svůj systém správy statutárních rodinných přídavků a aby za tímto účelem mimo jiné posílila kontroly konzistentnosti prohlášení zaměstnanců o příspěvcích poskytovaných z jiných zdrojů;

b) přezkoumala mechanismus ověřování zákonných podmínek pro příspěvek na zařízení a v co největší míře vyžadovala další doklady s přihlédnutím k proporcionalitě a soukromí, a to na základě názoru, že nájemní smlouvu nebo kupní smlouvu týkající se nemovitosti nelze považovat za dostatečný důkaz ve smyslu článku 4 nařízení (EU) 2016/300, neboť taková nemovitost může být určena k jiným účelům, než je hlavní bydliště;

c) pokračovala v práci s cílem zajistit do konce mandátu stávající Komise rovnost žen a mužů na všech úrovních řízení, a aby ve svých zprávách uváděla údaje rozlišené podle pohlaví;

d) pokračovala v práci, jejímž cílem je zajistit mezi zaměstnanci na všech úrovních spravedlivou zeměpisnou vyváženost, a přitom zároveň plnila požadavky služebního řádu týkající se schopností a zásluh kandidátů;

e) pokračovala v budování rozmanitějšího a inkluzivnějšího pracovního prostředí a kultury prostřednictvím opatření ve prospěch osob se zdravotním postižením a aby posoudila možnosti dalšího posílení a uplatňování zásady rovných příležitostí v rámci náboru, odborné přípravy, profesního rozvoje a pracovních podmínek a aby zvýšila informovanost zaměstnanců o těchto aspektech;

f) dále sledovala možnosti přiměřených zlepšení a úprav budov institucí (přístup, odpovídající kancelářské vybavení) s ohledem na osoby s omezenou schopností pohybu nebo jiným zdravotním postižením;

g) navrhla harmonizovaný soubor pravidel pro používání služebních vozidel pro všechny orgány a instituce EU, včetně přiměřeného zvýšení vlastního příspěvku uživatelů ve vztahu k nákladům, který bude náležitě odrážet finanční výhodu jejich využívání;

h) provedla doporučení veřejné ochránkyně práv k případu, kde Komise odmítla poskytnout veřejnosti přístup k textovým zprávám, které si vyměnila předsedkyně Komise a generální ředitel farmaceutické společnosti ohledně nákupu očkovací látky proti onemocnění COVID-19 (případ 1316/2021/MIG);

i) řešila dlouhodobý a závažný problém valorizace platů v Lucembursku tak, že přijme akt v přenesené pravomoci, jímž opraví příslušné ustanovení služebního řádu;

j) zajistila, aby systém JSIS poskytoval v jednotlivých případech ucelené vysvětlení, proč byla žádost o úhradu zamítnuta; vyjadřuje politování nad zvyklostí, že zamítnutí žádosti o úhradu bývá sdělováno ve formátu PDF a dotčená osoba nemůže toto rozhodnutí napadnout osobně; vyzývá Úřad pro správu a vyplácení individuálních nároků, aby zavedl možnost, aby lékaři, kteří jsou odpovědní za léčbu žadatele, mohli hovořit s příslušným oddělením JSIS nebo odbornou skupinou a vysvětlit léčbu a její zdravotní přínosy; dále vyjadřuje přání, aby byla zlepšena uživatelská přívětivost příslušné aplikace tak, aby umožňovala rychlejší a přímější vyřizování jednotlivých žádostí;

k) začlenila poznatky vyvozené z pandemie COVID-19 do strategie vnitřního řízení, a to ve smyslu zajištění kontinuity činností a postupů krizového řízení, schopnosti IT reagovat na krize, odolnosti organizace, povinnosti řádné péče o zaměstnance, účinnosti interní komunikace a pružnosti pracovních postupů.

l) byla v čele, pokud jde o ochranu oznamovatelů, a připravila půdu pro jednotnější regulaci této oblasti ve všech orgánech na základě osvědčených postupů a vyšších standardů;

m) důrazně doporučuje přezkoumat postupy jmenování v orgánech a institucích Unie s cílem posílit a respektovat jak názory vyjádřené Komisí a Parlamentem, tak demokratickou účast příslušných zúčastněných stran;

n) posílila a zlepšila spolupráci s evropským inspektorem ochrany údajů v oblasti zadávání veřejných zakázek, zejména při odborné přípravě úředníků pro zadávání veřejných zakázek;

o) učinila status zvláštních poradců Komise transparentnějším a jasně definovala jejich úkoly a poslání, a to prostřednictvím revize stávajících pravidel pro zvláštní poradce;

204. vyzývá ústřední kancelář evropských škol, aby se řídila doporučeními Účetního dvora.